

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun pošne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Več izobrazbe na deželo

Ta poziv je danes umesten bolj kakor kdaj prej zaradi hudih gospodarskih težav, ki jih preživljamo z vsem ostalim svetom vred. Ni denarja! Blago se ne dá vnovčiti, a še to, kar prodajaš, moraš oddati pod ceno. Z vseh strani se čujejo glasovi o težkočah, a največ z dežele.

Res je svetovna gospodarska kriza zagrabila tudi nas, a pri nas je še neki drugi vzrok, da živi naš kmet v tako silnih težavah. Prav lahko bi se kriza pri nas zmanjšala, ako bi se vsi kmetje brigali za večjo strokovno izobrazbo. Vedno in vedno se poudarja potreba izboljšanja kmetijske gospodarstva, osamosvojitve in podobnega, a za nekatere kraje je vsaka beseda zaman. So pa tudi kraji v naši ožji domovini, kjer je kmetijstvo na visoki stopnji, česar posledica je, da prav malo občutijo sedanjo krizo. Imajo vzorne kmetije, vodovode, elektriko, zadruga, hranilnice in poleg osnovnih še kmetijske gospodarske nadaljevalne šole.

Žal so v večini kraji, kjer ni mogoče zganiti ljudi iz mrtvila. Tako odklanjajo elektriko, ki bi jo lahko dobili za mal denar. Bore se proti njej prav tako, kakor so se borili nekdanj proti železnici. Na drugi strani ovirajo zopet šolo v njeni prosvetni nalogi, v prosvetnih in telovadnih društvih sploh ne sodelujejo kljub temu, da imajo dovolj prilike. Proč z izobrazbo! je geslo teh nazadnjakov. Prav isti tudi vpijejo, da ni denarja, ko baš sede v gostilni pri litru in si zastropajo svoje zdravje. Tako ne boste rešili krize! Tudi številni pretepi in poboji grede na račun odklanjanja prosvete.

Nič ne pomaga vzdihovanje o nizkih cenah poljskih pridelkov in živeža, če se daš opehariti od vsakogar, ker se ne zanimaš za svoje strokovno časopisje. Ne vedno, a vendar si pogostokrat sam kriv, da te kupci tako nesramno zlorabljajo. Čas je posebno sedaj, ko te tolče palica že po glavi, da se iztrezneš in se dvigneš. Prvi korak k izboljšanju je večja izobrazba. Vsak drugi stan se izobrazuje, da ne podleže v hudem življenjskem boju, zato tudi kmet ne sme ostati vedno pri starem. Poglejte samo 14letnega fanta ali dekle, ko zapuščata šolo. Zavriskata, da sta se rešila te muke, in vržeta v kot ali na polico knjige, ki jih morda ne bosta nikoli več pogledala. Ne velja to za vse primere, ali vendar je vse pogostokrat tako. Mladi in stari berite strokovno in drugo poučno časopisje! Nabavite si tudi knjige, tako na primer nad vse poučne Vodnikove knjige!

Starši, zasledujte pot svojega sina k vojakom! Marsikateri si ne zna pomagati in je le v zasmeh vsem, namesto da bi bil v ponos. Preveč deklet zbeži v mesto, kamor vse sili iskat si srečo, a njihov konec je prečesto na cesti ali v bolnici. Ljubezen mladine do lastne grude vse preveč izginja. Ali ne bi bilo lepše, če bi si dom uredili tako, da bi bil res pravo ognjišče sreče.

Prvi korak k izobrazbi je upoštevanje osnovne šole, ki je mnogim še danes odveč. Obenem pa je potrebna odstranitev mržnje proti učiteljstvu, ki je navadno glavni vzrok sovraštva do šole. Današnja osnovna šola nudi dovolj podlage, ki jo potrebuje naša mladina za začetek. saj se

začenja po novem šolskem zakonu že v njej kmetijski in gospodinjski pouk. S tem zakonom je dan osnovni šoli praktičnejši pomen. Na osnovno šolo je tesno privezana v mnogih krajih že navedena kmetijska nadaljevalna šola za fante in gospodinjska nadaljevalna šola za dekleta. Te šole lahko postaneta v bližnji bodočnosti pravo ljudsko vseučilišče na deželi. Mnogi kraji imajo s takimi šolami prav lepe uspehe, saj popolnoma nadomeščajo srednje kmetijske šole, kamor ne more poslati vsak kmet svojega otroka. Sedaj, ko se bo pričel šolski pouk, je čas, da poskrbite v svojem kraju, kjer je osnovna šola, da se kmetijska nadaljevalna šola in gospodinjska nadaljevalna šola čimprej ustanovita. Poma-

gajte učiteljstvu, pa tudi v občinskih odborih se zanimajte za te šole!

Poleg teh šol, ki so lahko dvoletne ali triletno, pa imamo še banovinske srednje kmetijske in gospodinjske šole, ki skrbijo za še višjo strokovno kmetijsko izobrazbo.

Iz opisanega lahko vidite, kako skrbi za kmetovo izobrazbo država. Pokažite pa sedaj še sami, da znate ceniti to prizadevanje v svoj prid! V prostem času pa pošiljajte svoje otroke tudi v razna prosvetna društva in v Sokola, kjer vam jih bodo vzgojili v zavedne in izobražene Jugoslovane, ki se ne bodo strašili težav življenjskega boja.

Osamosvojite se, ustanovljajte zadruga in strokovna društva, zanimajte se za strokovni tisk in bodite na vasi pospeševatelj in širitelj prosvete in napredka!

—ar.

Naši pridelki na jesenskem velesejmu

Usodni položaj našega kmetijstva nam veleva, da izboljšujemo svoje pridelke, da bodo konkurence zmožni in da poiščemo vsako priliko za ugodnejše razpečavanje. Žal, da nam manjka na to stran še mnogo organizatoričnega dela in sposobnih voditeljev.

Med prilike za kupčijo s kmetijskimi pridelki spada danes brez dvoma tudi ljubljanski velesejmu. Ta ustanova se je ustvarila sicer za obrtne in industrijske izdelke, ali hitro se je pokazalo, da smo takega velesejma potrebni tudi za kmetijske pridelke in v resnici se že nekaj let vpriparjajo z najboljšim uspehom tudi vzorčni sejmi in razstave za razne kmetijske proizvode. Dosedanji uspehi so napotili upravo, da priredi tudi letošnji jesen od 31. avgusta do 8. septembra razstavo nekaterih najvažnejših kmetijskih pridelkov, združeno s sejmom. Ta razstava bo obsegala letos sledeče pridelke: vino, sir, jajca, med in zelenjad. Priključena ji bo tudi razstava perutnine in domačih zajcev.

V najtežjem položaju se nahajajo naši vinski kraji, ker ne morejo svojega pridelka spraviti v denar, tudi za slabo ceno ne. Njim je ta razstava v prvi vrsti namenjena. Upati je, da se bodo naši kupci in trgovci, ki bodo pri tej priliki sklenili potrebne kupčije. Vinogradi lepo kažejo in treba je, da se polna posoda izprazni za novo letino, vinogradniku pa pomaga do denarja. Opozorjamo s temi vrsticami naše vinogradnike na to prireditel, prav tako pa tudi naše vinske trgovce in gostilničarje in jih vabimo k obilni udeležbi in k nakupu. Rešujmo

vinogradnike v tej krizi, da jim ne upade pogum za to važno gospodarsko panogo!

Pri siru se vrste tudi razne krize, ki se pojavljajo v padanju cen in drugih neprilikah. Na razstavi bo naš najboljši sir, ki ga je treba razpečavati, da pridejo sirarne do zasluženega plačila. Prav tako se bo nudila prilika za nakup najfinejšega masla in drugih mlečnih izdelkov in pijač. Danes prodira čimdalje bolj prepričanje, da imamo v mlečnih izdelkih najcenejša in najbolj zdrava živila. Z uživanjem takih jedil in pijač podpiramo tudi najbolj uspešno nadaljnji razvoj našega mlekarstva in z njim vred tudi živinorejo.

Lepo priliko bo nudila jesenska razstava tudi za kupčijo z medom. Med je visoko cenjeno živilo, ki se tudi iz zdravstvenih ozirov močno priporoča in ki igra važno vlogo tudi v prehrani za pospeševanje tujskega prometa. Tujci iz drugih dežel zahtevajo pri zajtrku maslo in med in treba ga je dati, če hočemo postreči tujcem. Važno tržno blago so tudi jajca, zato jim je odmerjen poseben prostor. To kupčijo je treba dvigniti z oddajo odbranih jajc, ki so bolj enotne kakovosti in teže.

Važno vlogo v prehrani igra slednjič tudi zelenjad, ki je vse leto potrebna. Danes ji tudi iz zdravstvenih ozirov pripisujejo čimdalje večjo važnost, če jo uživamo v svežem stanju pa tudi v obliki raznih konserv. Poleg teh pridelkov bo razstava obsegala tudi razno perutnino in domače zajce, ki bodo za pleme uaprodaj.

Kmetska slavnost na Krškem polju

Slavje, ki bo združeno s konjsko dirko, razstavo konj in goveje živine, se bo vršilo v nedeljo 2. avgusta po naslednjem programu:

Ob 8. uri zjutraj otvoritev konjske in živinske razstave, nato ocenjevanje.

Ob 9. uri sprejem tujih gostov z godbo na kolodvoru.

Od 10. do 12. ure zbiranje narodnih noš, okrašenih voz in konjenikov za sprevod pred farno cerkvijo v Krškem.

Ob 1. uri popoldne se bo formiral sprevod in krenil z godbo na čelu skozi Leskovec na Krško polje.

Ob 2. uri zbiranje vseh dirkačev na dirkališču.

Ob 3. uri začetek konjskih dirk, ki se bodo delile takole:

I. dirka: za 3- in 4letne konje; daljava 1800 m; vozovi na 4 kolesih 30 m popusta; konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

II. dirka: za konje od 5 let in starejše; daljava 2700 m; vozovi na 4 kolesih 30 m popusta; konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

III. dirka: enovprežna za ameriške dirkače; daljava 2700 m; doklade in popust določj razsodišče po rekordu in dirkanju.

IV. dirka: dvovprežna dirka; daljava 2700 m; doklade in popust kakor pod točko II.

V. dirka: jahalna dirka; daljava 2700 m brez zaprek in brez izenačenja teže.

Po konjski dirki se prične kolesarska dirka. Zmagovalca določi komisija po času. Vsak priglasi dirkač se pokorj vsakemu izreku vodstva dirke. Dirko bodo vodili gg.: Franc Zupančič, župan z Rakovnika; dr. Josip Čeh, živinozdravnik iz Ljubljane; Anton Gliha, posestnik in trgovec iz Krškega; Ivo Sancin, načelnik kmetijskega oddelka v pokoju iz Ljubljane, in Franc Žnidaršič, posestnik iz Leskovca.

Po končanih dirkah se bo vršila velika ljudska veselica z godbo, plesom, petjem in prosto zabavo. Vstopnina na razstavo, veselični prostor in dirko bo za ves dan 3 Din. Sedeži na dirkališču 5 Din. Za vsestransko razvedrilo in dobro postrežbo na veselici bo v polni meri preskrbljeno. Vozovi, avtobusi in avtotaksiji bodo vozili ta dan na Krško polje po organiziranih nizkih cenah.

Za udeležence od zunaj bo dovoljena na vseh železniških progah polovična vožnja. Izkaznice se bodo dobile v paviljonu na veseličnem prostoru, ki je za to določen.

Politični pregled

Nemčijo še vedno rešujejo. Njena gospodarska in finančna kriza je toliko, da se državniki evropskih velesil in Zedinjenih držav že dolgo časa posvetujejo, kako bi se našel izhod iz te zagate. V Berlin sta dospela v sredo

angleški ministrski predsednik Macdonald in angleški zunanji minister Henderson,

da se razgovorita z nemškimi državniki o sredstvih za gospodarsko in politično ozdravljenje Nemčije in sploh Evrope. Ministra sta posetila predsednika nemške republike Hindenburga, kancelarja Brüninga in zunanjega ministra Curtiusa. Z zadnjima dvema sta imela daljšo konferenco, katere snov je bila: uresničenje pomoči Nemčiji na podlagi sklepov posvetovanj, ki so

se vršila pretekli teden v Londonu, dalje splošni gospodarski položaj in vprašanje razorožitve.

Zanimiva je izjava Macdonalda, da je za evropsko gospodarsko in politično ozdravljenje potreben sporazum med Francijo in Nemčijo.

Sovražne napetosti med obema narodoma se morajo nehati in začetni se mora med njima čim tesnejše sodelovanje. Za ta cilj bo zastavila angleška vlada vse svoje sile.

V Italiji je bilo zadnje dni več atentatov,

ki so še nepojasneni. V Napoliju je eksplodirala bomba v galeriji Umberta I. Zaradi eksplozije so popokale vse šipe v okolici. Tri osebe so bile laže ranjene. Pariška protifašistična «Liberta», ki je glasilo italijanskih ubežnikov, piše, da so našli tudi na milanski železniški postaji v nekem vagonu peklenski stroj, ki so ga takoj odstranili, in da so pred dnevi eksplodirale tri bombe v Parmu. Fašistični listi trde, da so atentatorji protifašisti, ki bi radi vrgli fašizem s strahovalnimi akcijami.

V Španiji

vlada še velik nered, ker so se začeli gibati tudi komunisti. Novoustanovljena ustavotvorna skupščina, katere predsednik je profesor Besteiro, je začela redno delo.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VAŽNI POGOJI ZA ŽIVINOREJSKE ZADRUGE.

Živinoreja potrebuje vzajemnega dela, kakršnega nudijo različne živinorejske organizacije. Zaradi tega smo začeli že pred vojno snovati živinorejske zadruge, da pridemo do boljših uspehov. Večina teh zadrug je pa ostala na papirju ali so pa sploh izginile, ker jim je manjkalo pogojev za uspešno delovanje in sploh za obstanek. Zadruga se da ob spodbudnih besedah in dobri volji kmalo ustanoviti, ali težko jo je voditi in delati z njo, če manjka na strani včlanjenih živinorejcev potrebne zavednosti in drugih pogojev. Na ta način so šle številne zadruge že po zlu.

Namesto zadrug so začeli za stvar vněti delavci ustanovljati pozneje živinorejske odbore in

odseke, in sicer po sodnih okrajih in občinah. Te organizacije bi imele bolj proste roke in bi lahko imele po krajih, kjer so živinorejske razmere za delovanje zadrug manj ugone, prav tako lepe uspehe kakor zadruge.

Ker pa poznajo na odločilnih mestih samo živinorejske zadruge in so samo te deležne javnih podpor, so seveda tudi živinorejski odbori in odseki ponehali s svojim delom in začele so se nanovo ustanovljati živinorejske zadruge. Brez dvoma so te organizacije najbolj poklicane, pomagati naši živinorejci do večjega napredka, toda uspevale bodo le tam, kjer so podani vsi potrebni pogoji. Kjer jih manjka, bodo ostale tudi sedanje zadruge kljub vsem podporam le bolj na papirju. Te zadruge imajo v svojem načrtu širok delokrog, namreč ne le skrb za rejo potrebnih plemenjakov, temveč tudi za povzdigo plemenske vrednosti in mlečnosti pri kravah in njih zarodu.

Za tako delo je pa treba krajev, kjer je reja krav najbolj odločilna in že ustaljena, kjer se potrebna plemenska goved doma prireja in vzgaja tudi za prodajo in kjer je vsa goved enotne pasme, kakor vidimo to po naprednih živinorejskih deželah. Po raznih naših krajih pa manjka teh pogojev in zato manjka tudi pogojev za uspevanje zadrug s tako širokim delokrogom.

Koder je reja volov večjega pomena in je reja krav bolj zapostavljena, tam je težko delati s takimi zadrugami, zlasti še, če naj obsejajo cele okraje. Za pričetek se da to morda zagovarjati, toda ne dolgo, kakor nas uči izkušnja. Danes vidimo, da delujejo živinorejske zadruge res uspešno le po krajih, kjer redijo enotno plemensko živino za pleme in za prodajo in kjer se z domačo prirejo in skrbno odbiro izboljšuje goved od roda do roda.

TEČAJI ZA SORTIRANJE IN RAZPOŠILJANJE SADJA.

Kupčija z namiznim sadjem zahteva, da odhajamo sortirano blago in ga da znamo tudi vlagati v zaboje in razpošiljati. Ameriški zaboji, ki tehtajo napolnjeni po 20 do 25 kg, so danes za razpošiljanje že močno uvedeni in jih čimdalje bolj zahtevamo. Za tako sortiranje in vlaganje sadja je pa treba znanja in vaje, čemur se moramo tudi pri nas priučiti.

Kdo pa naj zunaj po deželi jabolka sortira in vlaga v zaboje? Za to delo je poklicana predvsem naša moška in ženska mladina. Starejši

Soteščan:

Izgubljena sreča

Povest iz vaškega življenja.

IX.

Oj, zdaj gremò, oj, zdaj gremò, nazaj nas več ne bo.

Mir! Goste oblake sovraštva je naposled predrlo solnce miru in posvetilo na bojne poljane. Vojaki, naveličani vlažnih strelskih jarkov, so odložili orožje. Vsak se je trudil in hitel, da je bil čimprej v domačem kraju.

Kmalu za drugimi jo je primahal tudi Brezarjev Štefan. Vesel je privriskal čez hribe in pogledal v dolino. Prav na Razorje je sijala polna luna. Že od daleč je razločil domačo streho, kar mu je podvojilo korake. Kako dolgo že ni videl ljubega doma!

Kar pridirjal je pred hišo in hotel odpreti. Vrata so bila zaklenjena. «Kaj, ali že spijo?» si je mislil, ker ni bilo luči. «Odprite vendar!» je zaklical in potrkal na okno.

Sosed, ki je slišal trkanje, je takoj uganil, kdo je pozni prišlec. Smilil se mu je ubožec, ki se je na bojišču le umikal nesreči, doma pa ji niso mogli ubežati. Kako ga bo potrla žalostna novica!

«Ali si ti, Štefan?» ga je poklical skozi okno.

«I, seveda. Kje pa sta oče in mati?»

«Tam zadaj v Mrkačevi koči.» — Ni se mu upal še povedati, kaj se je zgodilo. Vedel je, da mu bo pokvaril veselje.

Štefan se je začudil. Takoj se mu je pričelo dozdevati, zato ni hotel poizvedovati. Molče je odšel proti Mrkaču. Mati mu je prihitela odpirat, ko je potrkal na vrata.

«Zakaj ste šli od doma?» jo je vprašal, ko ji je stisnil desnico.

«Zdaj smo tukaj doma», mu je začela pripovedovati.

«Pa ni res?» se je ozrl na očeta.

«Zal, da je resnica,» je pritrtil in vzdihnil, «nič več nimamo svojega doma.»

Štefan je milo zajokal. Mati mu je pripravila večerjo, pa se je ni dotaknil. Sedel je k očetu, ki mu je moral povedati vse od konca do kraja. Besede so mu prihajale od srca, vsaka je razodevala bridko žalost.

«Pa da me niste počakali!» Štefan se ni mogel utolažiti. Zavest, da je brez doma, mu je trla mlado dušo.

Oče se je branil vsake krivde. «Rožane je pritisikal, grozil mi je z javno dražbo. Vse moje prošnje ga niso ganile.»

Rožanca si je Štefan pošteno privoščil. «Ob vse ste nas pripravili», mu je očital. «Na duši vam bo gorelo...»

Starec pa mu je odgovoril: «Štefan, nate ne bom nikoli pozabil. Mlad si in zdrav ko riba. Glej, da si kaj prislužiš. Kadar mi prineseš toliko, kolikor znaša posojilo, tedaj ti odstopim vso

kmetijo. Tako boš zopet gospodar na svoji zemlji.» V potrdilo mu je stisnil roko, s čimer je ponovno oveljavil svojo obljubo.

Mladeniča so besede čudovito ogrele. Pisal je stricu v Ameriko, naj mu pripravi delo. Poteklo pa je leto, a na pismo ni bilo odgovora. Sele ob koncu drugega leta je dospelo poročilo, da je stric umrl med vojno. Tako mu dela seveda ni mogel priskrbeti, zapustil pa mu je toliko denarja, da se bo lahko podal čez morje.

S potovanjem pa je odlašal; nekaj ga je zadrževalo, kar ni se mogel spraviti od doma. Naposled se je odpravil v mesto, da poišče kakega zastopnika, ki bi ga spravil čez lužo. Naključje ga je privedlo pred njegovo pisarno, kjer se je ustavil in občudoval slikovito izložbo — različne parnike, pristanišča in divne pokrajine. Vse je bilo tako pestro in mamljivo — že pogled na slike ga je vabil v neznano tujino.

Na pragu se je pojavil uslužbenec kakor vselej, kadar je zapazil koga pred pisarno. Tako je zahtevala njegova služba. Ze po obrazu je moral poznati vsakogar, ki namerava kam oditi. Posebno pozornost je moral obrniti na tistega, kdor se je ustavil pred izložbo.

Štefan se je nemirno prestopal in gledal sliko za sliko. Sluga je pozorno spremljal njegove korake. Naravnost ga ni smel povabiti v pisarno, ker bi kršilo to izseljenske predpise. Nikogar ni bilo dovoljeno nagovarjati k izseljevanju, vsakdo se je moral sam odločiti.

Ljudje se težko poprimejo takega dela. Manjka jim potrebne volje in večkrat tudi potrebnega zmisla. Če tudi vidijo, da gre tako sadje laže in bolje v denar, se vendar težko lotijo takega dela, ker mu niso vajeni od mladega. Zato je pa treba, da se mu v mladosti priučimo, da ga bomo znali prav ceniti in prav izvajati. Vcepiti ga moramo mladini, da bo prešlo v kri in meso.

V ta namen se priporočajo kratki tečajji po vseh tistih krajih, kjer prodajamo sadje. Ti tečajji naj bi se prirejali najprej za učiteljstvo in potem po učiteljstvu za odraslo mladino. Le na ta način se dá ta pouk posplošiti. Vsa organizacija za te tečaje bi se dala izvesti po srezih, ki prihajajo za sadno kupčijo v pošte. V vsakem srezu naj bi priredil tak tečaj dotični sreski kmetijski referent, ki je najbolj poklican, da posveti svoje sile tudi temu važnemu vprašanju. Kjer bi to ne šlo, naj se prirejajo tečajji za učitelje na kmetijskih šolah, ki imajo vse potrebne priprave za to. Kot izvrsten učni pripomoček bi rabila v teh tečajjih Priolova knjiga o spravljaju, sortiranju, vlaganju in razpošiljanju sadja, ki jo je izdala Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani. Ves pouk bi moral biti povsem praktičen, podprt z dejanskim razkazovanjem in s praktičnimi vajami. Poleg sadja in ameriških zabojev bi bilo treba tudi priproste priprave za sortiranje jabolk po debelosti. Vsaka posamezna sorta ima sicer svojo tipično ali značilno debelino, vendar se nahajajo pri vsaki sorti tudi velike razlike, ki zahtevajo točnega odbiranja za vlaganje v ameriške zaboje.

V teh tečajjih izvežbani učitelji naj prirejajo potrebne tečaje za mladino po osnovnih šolah, in sicer za mladino, ki je v kmetijsko- in gospodinjkonadaljevalnih šolah ali pa je tem šolam že odrasla. Dasi je to vprašanje za letos malo pozno načeto, vendar se dá pri dobri volji še marsikaj doseči v prilog letošnji trgovini. Važno je namreč tudi to, da imamo za tak pouk potreben sadni material pri roki. Banska uprava bi pa morala lahko veliko dobrega, če bi se oklenila tega storila vprašanja.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene prilično stalne. Turščica se po-
nauja na ljubljanski blagovni borzi pri mlevski
voznini po 150 do 152'50 Din, pri navadni voz-
nini pa po 155 do 157'50 Din.

Iz pisarne se je čulo nejevoljno mrmranje. Predstojnik se je hudoval nad uslužbencem, češ, da zanemarja svojo službo. Videl je skozi okno, da se Štefan nekam obrača; na drugi strani ulice je bila namreč pisarna neke druge paroplovne družbe. Med obema je vladalo precej napeto nasprotje: tekmovali sta, katera bo odpravila več potnikov. Med njima ni bilo nikdar pravega prijateljstva; tako kot sta igrala predstojnika, pa je moralo plesati tudi osebje.

Sluga se predstojniku ni smel zameriti. Skrbno se je ozrl okrog sebe, ali ga kdo ne vidi, nato pa se je previdno približal Štefanu ter ga vprašal potihoma: «Ali bi radi kam potovali?» Pri tem se mu je moralo lice priliznjeno nasmehnuti — služba mu je namreč nalagala vpljudnost in prijaznost.

«V Ameriko sem se namenil», mu je Štefan skoro boječe odvrnil.

«Tukaj dobite brezplačno navodilo...»

Štefan se je osvrnil in stopil v pisarno. Predstojnik mu je prišel laskavo nasproti ter mu je stisnil desnico. Za pisalno mizo se je dvignil uradnik in pripravil navodilo.

«V Ameriko bi rad», je fant okorno povedal. «Ljubček, to ni več tako lahko, odkar je Amerika določila število.» Predstojnika je bila sama ljubeznivost. «Lani je že še šlo, a letos se je po-
ostrilo. Morda ste rojeni v Ameriki? Imate li tam očeta ali mater?»

«Nikogar nimam.» Mladeniču je upadel pogum, ker je moral zanikati vprašanje. Misli je,

Majdica se lišpa.

Majdica se pripravlja z mamico za izprehod. Obleče čisto opravo in v resnici dražestno izgleda. Med potjo vsi znanci občudujejo njeno novo oblekco. „Saj ni nova, samo s Schichtovim Radionom je oprana“ odgovarja ona vsa ponosna in vsi se z odobravanjem smejejo mali Majdici

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLOŔA**

JAJCA. Kljub temu, da so dovozi oslabei, je pri nas cena popustila in se blago nakupuje po 0'55 do 0'60 Din za jajce. Pred dnevi so se plačevala jajca še po 0'60 do 0'70 Din. V Berlinu so cene našemu blagu neizpremenjene.

KRMA. Na mariborskem trgu so cene za seno 50 do 65 Din, za slamo pa 45 do 50 Din za 100 kg.

ZELENJAVA IN SADJE. Cene na mariborskem trgu so skoro stalne. Glavnata solata je po 0'25 do 1'50 Din, zeljnate glave po 2 do 4 Din, kumare po 0'25 do 3 Din, paprika po 0'20 do 0'50 dinarjev za kos, paradižniki so po 6 do 8 Din, stročji fižol po 7 do 8 Din, hruške po 3 do 5 Din, jabolka po 4 do 6 Din, grozdje po 20 Din, melone po 12 do 15 Din za kilogram.

Sejmi

2. avgusta: Dravograd, Sv. Lenart pri Mariboru.
3. avgusta: Videm pri Brežicah, Ribnica na Dolenjskem.
4. avgusta: Št. Ilj pri Velenju, Sv. Peter pod Svetimi gorami.
5. avgusta: Črna, Krašnja, Polom-Vrbole, Krško, Loka pri Laškem, Trbovlje, Dole pri Litiji, Krka-Videm, Ptuj, Lemberg.
6. avgusta: Velka (le za živino).
8. avgusta: Studenec pri Krškem.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valuta h:
1 dolar za okrog 56 Din;
v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 791'75 do 794'15 Din;
100 italijanskih lir za 294'40 do 295'30 Din;
1 dolar za 56'19 do 56'36 Din;
100 francoskih frankov za 220'61 do 221'27 Din;
100 češkoslovaških kron za 166'89 do 167'39 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 358 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 83 Din.

Kratke vesti

— **Razstava perutnine v Ljubljani.** V okviru razstave za pospeševanje tujskega prometa v dravski banovini, ki bo v času od 29. avgusta do 9. septembra na jesenski prireditvi velesajma v Ljubljani, bo razstavljena odbrana perutnina, ki se goji pri nas. To razstavo priredita Perutninarska registrirana zadruga v Ljubljani in odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe s pomočjo banke uprave. Perutninarska razstava bo glede na omejen prostor razstavila zares le prvovrstno selekcionirano perutnino najboljših rejcev naše banovine in bo pokazala, kako se mora reja perutnine smotreno voditi. K razstavi bodo pripuščene namreč samo živali rejcev, ki vodijo na-

da bo kar poletel čez morje, pa je naletel na take nepričakovane ovire.

«Amerika je polna, zato se nas brani», je pojasnil vitki uradnik. «Tam ni več toliko zasluzka, ker ga odjedajo stroji...»

«Kam pa naj gremo!» je vzdihnil mladenič. «V Argentino», mu je namignil predstojnik. «Kam?» Fant ga je debelo pogledal. Nikdar še ni slišal tega imena.

«V Argentino», je vablivo ponovil. «V Južno Ameriko. Malo je še znana ta dežela, a nam zelo veliko obeta...»

«Tam doli se vam odpira zlata bodočnost», je hvalil zgovorni uradnik. «Koliko pa jih odide vsak teden! Pa vsi se pohvalijo ter nam pišejo zahvalna pisma.»

Štefan je premišljal: «Ali ni tamkaj huda vročina?» Polmegleno se je spominjal, da so se učili v šoli, kako je daleč doli na jugu divje in vroče.

«Divjaki vas bodo požrli», se je predstojnik kljubovalno pošalil.

Uradnik je videl, da fant ne razume šale, zato je hitro dostavil: «Podnebje v Argentini je prijetno in zdravo. Samo toliko je razlike, da je tamkaj poletje, kadar je tukaj zima. Ljudje so takšni kot pri nas, divjakov ne boste našli.»

Štefan se ni bal ne mraza ne vročine; skrbelo ga je le, ali bo mogel dobiti delo. Ako bo delal, tedaj si bo tudi kaj prislužil.

«Dela je v Argentini dovolj», mu je pravil uradnik. «Dežela hitro napreduje. Povsod gra-

dijo ceste, železnice, tovarne. Delavci prejema-
prav lepo plačo.

«Argentina je dežela neizmernega bogastva», je vedel predstojnik. «Tamkaj so že mnogi obo-
gateli. Neki mornar je prišel pred leti s culico v Argentino, zdaj ima milijone. Na svojem ogromnem posestvu redi po deset tisoč ovac; ako mu jih sto pogine, tedaj tega niti ne zapazi. Razen tega ima svoje ladje in velike palače.»

Mladeniču so se zacedile sline. Takega bo-
gastva si ni mogel pozeleti. Samo toliko bi rad prislužil, da bi rešil domačijo. «Zakaj ne morem zleteti kakor ptica?» si je mislil in vprašal, kdaj bi lahko odrinil.

«Kadar hočete», mu je odvrnil uradnik. «Naši parniki odhajajo po dvakrat na teden. Vselej je večja domača družba.»

Zastopnik mu je pokazal na zemljevidu naj-
krajšo pot v Argentino. «Dva dni z železnico in nekaj čez deset dni po morju. Med vožnjo na vlakcu se ni treba nič presedati. Naša proga je najkrajša, imamo najboljše parnike; potrežba je izborna, vsi potniki dobivajo okusno domačo hrano in vino pri vsakem obedu.»

«Pojdem.» — Štefan je bil kar očaran; sre-
mu je bilo polno sladkega zadovoljstva.

Uradnik je segel po seznamu. «Ako želite, da vas vpišemo, nam morate dati nekaj are, zato da vam pripravimo dober prostor na parniku. Pred odhodom vam bomo aro seveda vračunali: ako zbolite, pa jo bomo brez odloga vrnili.»

DOPISI

tančno rodovnike in izkaze nosnosti. Zadnji čas prigrisatve na razstavo je določen na 6. avgusta, in sicer na Kmetijsko družbo v Ljubljani.

— **Tečaji za kapunjenje petelinčkov.** Glede na tečaje za kapunjenje, ki jih priredita Perutninarska zadruga v Ljubljani in perutninarski odsek Kmetijske družbe, opozarjamo vse zanimance na prednosti, ki jih dosežemo s kapunjenjem petelinov. S tem dobimo: 1. večjo in težjo perutnino; 2. meso kapunov je bolj sočno, nežno in bolj okusno; 3. prodajna cena za kapune je mnogo višja; 4. zaradi boljše izrabe krme po kapunih je proizvodnja mesa cenejša; 5. kapunjeni petelini so bolj mirni, ne hrešče in ne nadlegujejo kokoši; 6. kapuni se lahko uspešno uporabljajo tudi kot dobre koklje za vzrejo piščet; 7. kapunov se na manjšem prostoru lahko več redi kakor pa druge perutnine; 8. odjem kapunov traja skozi vse leto; 9. kapuni se lahko prodajo, ker je po njih veliko povpraševanje; 10. splošna boljša uporaba odvišnih petelinov, ki bi se sicer težko dali dobičkanosneje rediti in prodati. Nadalje opozarjamo udeležence tečajev, ki bi želeli, naj se jim kapuni nekaj petelinčkov na tečajih, da se ravnajo točno takole: 1. petelinčki naj bodo mladi, ne preko pol kilograma težki pri lahkih pasmah, pri težjih pa ne preko tri četrt kilograma; 2. živalim je treba 36 ur pred kapunjenjem odvzeti krmo, zadnjih 18 ur tudi vodo, kar živalim prav nič ne škoduje. Natančen pouk, kako je ravnati s kapuni pozneje, se bo dal udeležencem na tečajih.

— **Prodaja sadja.** Prejeli smo: Vsem sadjarjem se letos nujno priporoča, naj prodajo in spravijo v denar slehne vrste jabolč, ki imajo količjak dobro ceno. Ker je pričakovati, da se bo kupovalo tudi sadje slabših vrst, ki bi se lahko uporabljalo tudi doma za jabolčnik, naj pametni sadjarji ne oklevajo, nego naj prodajo vse sadje. Za domačo pijačo pa se bo lahko poceni nakupil letošnji vinski mošt, ki gotovo ne bo dosegel prodajnih cen niti najcenejšega sadja. Prav tako se priporoča, naj se spravijo v denar vse češplje (slive), ki letos tudi izredno dobro kažejo.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

Štefan je odrinil bankovec za sto dinarjev, potem je dobil podrobna navodila in potrebne tiskovine za nabavo potnega lista. Razen tega so ga še obdarili s slikami raznih parnikov. Naložili so mu toliko, da je komaj nesel.

Doma se je naglo pripravil na potovanje. Dobil je od oblasti potrebne listine, zastopništvo paroplovne družbe mu je naznanilo dan odhoda. Poslovil se je od staršev in od rodne vasice. Kdaj jo bo zopet videl? Ali mu bo tujina izpolnila srčne nade? Vprašal je samega sebe, a srce mu ni odgovorilo. V skrbi in dvomu se je milo razjokal. Nikdar ni mislil, da bo ločitev tako težka in grenka.

Na kolodvoru ga je čakal uslužbenec. Vzel mu je pleteni kovčeg in ga nesel pred njim v pisarno. Štefanu se je zdelo imenitno, tako mu še ni nihče postregel.

Napovedane večje družbe seveda ni našel v pisarni. Na klopi je sedel možakar, močan ko hrast, a ves objokan. Na zadolženem posestvu ni mogel več shajati. Grozili so mu dolгови, da ga posučejo v svoj vrtinec. V skrajni sili je zgrabil rešilno bilko: namenil se je v Argentino. Drugi pa so si premislili, poslušali svarila in opomine. Precej poguma je bilo namreč treba za pot v neznanu daljavo.

Štefan še ni bil nikdar tako postrežen v svojem življenju. Kamorkoli se je ganil, povsod ga je spremljal uslužbenec, ki je moral paziti, da njegov varovanec ni zašel pred izložbo nasprotne agencije. Zastopnik ni nikomur zaupal; pred seboj

ARMEŠKO PRI RAJHENBURGU. Dolgo že čitamo «Domovino», a nismo še brali v njej dopisa iz našega kraja. Kaj veselega nimamo poročati, ker nam je suša povzročila veliko škodo. Zadnjič je sicer padlo precej dežja, toda kaj nam to koristi, ko je že za mnoge pridelke prepozno. Krompir je slab in fižol nima stročja, ker mu je zaradi suše odletelo cvetje. Turščica je zelo zastala. Ajde tudi najbrže ne bo mnogo, ker smo jo bolj pozno sejali; nismo je mogli prej zaradi suhe zemlje. Vinogradi lepo kažejo, samo da ne bi bilo hudih ur. Zelo huda je pri nas za krmo. Malo je sena, otave pa sploh ne bo. Kakor vse kaže, bo krma draga, cene živini pa padajo. To se pravi, da bomo imeli od živinoreje samo izgubo, čeprav že itak nimamo denarja. Ne vemo, s čim bomo plačevali davke.

KAPELE PRI DOBOVI. V nedeljo 12. t. m. smo slavili v Kapelah prvi sokolski praznik. Sokolsko društvo je s pomočjo sosednjih bratskih društev (Brežice, Dobova, Globoko, Bizeljsko, Sv. Peter in Zalec) priredilo javni nastop. Ob 15. so se zbrane sokolske množice formirale v veličasten sprevod, ki je z domačo gasilsko godbo na čelu odkorakal skozi vas in se ustavil pred šolskim poslopjem. Zbrane Sokole in občinstvo je pozdravil starešina br. Knapič, ki je v svojem govoru omenjal težkoče, s katerimi se mora boriti društvo že od svojega postanka, in pozival sosednja bratska društva, naj mu nudijo pomoč. Nasprotstvo, ki ga gojijo posamezniki proti društvu, ima izvor v nepoučenosti in nepoznanju sokolske misli. Razdor pa še netijo razni nasprotniki sokolstva, ki se ne morejo otresti naziranja iz prejšnjih časov. Krepka volja pa bo z vztrajnim delom premagala vse ovire. Župni delegat br. Holy je v lepo zasnovanem govoru raztolmačil navzočim pomen sokolske misli in prijateljski povabil vse one, ki še stojijo ob strani, k vstopu v društvo. Nato se je vršila na vrtu br. Štraserja javna telovadba, ki jo je z zanimanjem opazovalo številno občinstvo. Nastopili so domača moška in ženska deca, deca iz Dobove, moški in ženski naraščaj iz Brežic in člani in članice domačega in spredaj omenjenih društev. Telovadbo je zaključila orodna telovadba članov iz Brežic. Vse točke so bile prav dobro izvedene in so pokazale, kake važnosti je za po-

je videl same črne pošasti, ki mu želijo škodovati. Bal se je, da bi kdo ne pregovoril stranke, katero je večkrat s težavo pridobil. Kot izurjen podjetnik je poznal vse pripomočke, kako je treba držati stranko v svojem okviru. Kakor on, tako so delali tudi drugi; povsod je cveleta bujna nevoščljivost.

Čim je nakupil v mestu nekaj perila, ga je uslužbenec povedel zopet nazaj v pisarno. Kakor pribit je moral sedeti in poslušati hvalisanje parnikov in naštevanje ugodnosti najkrajše proge. Po pisarni so se cedile dobrote tujine, zabeljene s pohvalnimi pismi. To je trajalo tako dolgo, dokler ni plačal vožnje. Tedaj je bil prost; rekli so mu, da lahko odide. Dvignil je košaro in odšel na postajo.

Že na vlaku se mu je začelo prvo trpljenje. Prišel je med druge izseljence — trpine v pravem pomenu besede. Ležali so na obilni prtljagi, otroci so se oklepali staršev in jokali. Voz je bil natlačen do zadnjega kotička. Mnogi niso našli več prostora in so ostali na hodniku. Štefan je moral stati polovico poti.

Tik pred odhodom parnika so dospeli v pristanišče. Brž so jih vkrcali na ladjo, ki je bila bolj mala in starinska. Posebne sobice so bile namenjene boljšim osebam, dočim so navadne izseljence nastanili v skupnih prostorih, kjer so spali in prejemale hrano. Jedli so ponajveč ribe. O kakih okusnih jedilih ni bilo ne duha ne sluha. Tudi postrežba je bila vse prej kot izborna,

sameznika sokolska telesna vzgoja. Po telovadbi se je vršila prav prijetna vrtna veselica, ki je minila mirno in dostojno. S tem je dokazano, da vrši sokolstvo tudi v vzgojnem oziru veliko nalogo. Sokolskemu društvu čestitamo k uspehu in želimo, da bi vsi tisti, ki so doslej z nezaupanjem opazovali njegovo delovanje, spoznali, kake važnosti je sokolstvo tudi za kmečko ljudstvo v vzgojnem in narodnostnem oziru. Staršem moremo le priporočiti, da po možnosti vso svojo dečo vpišejo v sokolske vrste, doraščajoči mladini pa, da brez oklevanja pristopi vanje, ker je to samo njej v korist. Č. O.

KOČEVJE. Kolo jugoslovenskih sester v Kočevju priredi v jeseni trimesečni kmetijskogospodinski tečaj, če se prijavi dovoljno število udeleženk. Članice se vabijo, naj prijavijo vstop predsednici ali tajnici najkasneje do 10. avgusta. Pri njima dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

KRANJ. V spominu je še divji vihar, ki je pred letom dni razsajal v Kranju in okolici. Podrl je tudi stolp pungerške cerkve, ki so jo začeli pravkar popravljati. Potem bodo postavili tudi nov stolp, ki ga bo zgradilo podjetje g. Bidovca. Načrte za stolp je napravil arhitekt g. Vurnik iz Ljubljane.

LJUTOMER. Naša podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva vabi člane in prijatelje sadjarstva na poučni obhod, ki se bo vršil na Vnebovzetje 15. avgusta. Ugotovili bomo po možnosti tudi neznane sorte, količino in kakovost sadja. Videli bomo tudi dobro in slabo negovane sadonosnike in grehe, ki jih delajo sadjarji pri sajenju in sploh pri negovanju dreves. Strokovno vodstvo prevzamejo kmetijski referent g. Znidarič in odborniki strokovnjaki. Odhod z Miklošičevega trga takoj po 8. maši na Spodnji Kamenščak, kateremu sledijo Radomerje, Radomerščak, Cuber, Grezovščak, Slamnjak, Podgradje, Nunska graba, Presika, Stročja vas in Pristava. Noršince in Babince obiščemo pozneje. Kdor se hoče udeležiti te ekskurzije, naj to javi do 9. avgusta predsedniku Zacherlu. Na veselo svidenje 15. avgusta!

RAZVANJE PRI MARIBORU. Naša sokolska četa se prav krepko razvija. Danes šteje blizu 80 članov in članic in se bo v kratkem času pretvorila v društvo. Dne 2. avgusta priredi javni nastop in po nastopu veliko gozdno veselico, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo telovadnega orodja in krojev. Iz bližnje okolice napravijo ta dan bratska društva in čete pehotni izlet

Štefan in njegov tovariš sta bila najrajši na krovu ladje. Med drugimi izseljenci jima ni ugaljalo, ker se niso umeli. Tukaj je bilo zanimivo opazovati, kako je zadalj izginjalo obrežje, spredaj pa se je odpirala široka morska gladina. Za ladjo se je poznala dlje časa široka brazda. Kmalu so se jim pridružile velikanske ribe, ki so se podile za parnikom in lovile hrano.

Solnce je vedno bolj pripekalo, na sredozemskem pasu jih je kuhala neznosna vročina. Ladja je krenila k obrežju Brazilije, kjer je naposled pristala. Razen mornarjev ni smel nihče izstopiti, čeprav so stali skoro polovico dneva.

Vročina je ponehaval, čimbolj so se bližali Južni Ameriki. Morje je bilo mirno — največja dobrota, kar so jih užili med vožnjo. Ladja je pričela piskati ter se bližati morski obali. Bele morske ptice so jo neprenehoma obkroževale.

Argentina! Rezek pisk ladje je naznanil, da so pripluli do smotra. Pred očmi se je širilo velikansko pristanišče — ladja pri ladji na desni in na levi. Naprej v daljavi pa se je belilo glavno mesto Argentine. Kamor je seglo oko, ni bilo drugega kakor sivo zidovje.

Čim se je ustavil parnik, je nastalo pravcato vrvenje. Izseljenci so pripravljali prtljago in silili k izhodu. Nemirno jim je utripalo srce, polno nad in bojazni. Skoro vsak se je vprašal: «Kam pa sedaj, da bi kar zagrabil srečo z obema rokama?»

Dalje prihodnjič.)

v Razvanje in obenem tudi nastopijo. Od svoje ustanovitve 8. februarja letos je priredil dramski odsek čete že dve predstavi. Zadnja, «Užitkarji», ki se je vršila 12. t. m., je bila pri obilni udeležbi izvedena nad vse pričakovano dobro. — Po dolgotrajni suši je prišel zopet dobrodejen dež in malo namočil zemljo. Potrebno pa bi bilo še več mokrote!

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. V nedeljo dne 26. t. m. se je poročil neumorni in požrtvovalni vaditelj našega Sokola br. Slavko Požun s sestro Pavlo Padarjevo. Bilo srečno!

ŠČAVNICA. Draga «Domovina», ker smo zvesti tvoji naročniki, te prosimo, da nam daš malo prostora za popis našega lepega praznika, ki smo ga imeli 12. t. m. popoldne. Praznovali smo posvetitev novega evangeličanskega pokopališča na Ščavnici, ki se nahaja na prav lepi solnčni legi, dva metra od velike ceste. Pokopališče je lepo ograjeno in ima lepe stranske poti, na sredi pa veliko pot do križa našega Odršenika. Pri sporedu od hiše g. Lončarja do pokopališča je godba zaigrala svete pesmi in državno himno. Na pokopališču sta dve veliki lepi jugoslovanski zastavi pozdravljali slovenske evangeličane. Naši vrli evangeličanski duhovniki so lepo pridigovali in z lepimi molitvami končali slovesnost. Prisotni so bili med drugimi g. Baron iz Maribora, g. Kovač iz Murske Sobote, g. Luther, duhovnik iz Puconcev, g. Šiftar, duhovnik iz Bodoncev, vodja godbe, šolski upravitelj gosp. Bako iz Strukovcev in drugi. Vsem najlepša hvala, da so nas posetili pri blagoslovljivi novega evangeličanskega pokopališča. Lep dan je bil in iz vseh krajev so nas prišli obiskat še domačini, daši je domača duhovščina zabranila katoličanom gledanje drugih verskih obredov. Ni to nikak greh, nego bi bil greh, če bi se delalo sovraštvo med verniki dveh veroizpovedi.

ŠKOCIJAN PRI TURJAKU. V nedeljo 2. avgusta popoldne priredi gasilno društvo v Škocijanu pri Turjaku vrtno veselico s plesom na vrtu župana g. Ohca. Na ta dan si lahko ogledate lepoto turjaškega gradu in okolice. Vabljeni!

ST. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. V četrtek zjutraj je nenadno preminila za posledicami kapi soproga g. inž. Frana Kropivška, profesorja na tukajšnji kmetijski šoli. Pokojna gospa Terezija zapušča poleg užaloščenega soproga troje otročičev v nežni starosti. Blaga pokojnica je bila iz spoštovane Terstenjakove rodbine pri Ormožu.

Ivan Albrecht:

Jeza usode

Bratova bolečina Herberta preseneti in celo nekoliko zmede; kajti nikdar si ni mislil, da sploh lahko v Lotarju tako globoko korenini kakršnokoli čuvstvo. Smatral ga je — Nič, saj sploh ni razmišljal o njem, ker je bil vedno vaju, da se je Lotar pokoril slehernemu njegovemu ukazu. Razmišljati je pričel o Lotarju šele zdaj, ko ga je zagledal tako pobitega pred seboj. Ne, zdaj ni Herbertu nič več do smeha. S prirodnim nagonom zdravega bitja začenja slutiti, da se je zamrežil v žudno goščo nasprotujočih si spletk in prevejanega kovarstva, ki ga utegne povezati in zmagati, ako ne bo dovolj močan!

«Dà, moč, to je vse! Sile je treba, ki ne pozna ozirov, sile, ki ji enako prija hladna jutranja rosa kakor tudi puhteča človeška kri!» premišljuje grof Herbert in de bratu, kakor bi govoril samemu sebi:

«Moči, Lotar, moči! Zivljenje je tako, da nas vsak korak preskuša. Vitez ni, kdor se vdaja, vitez je rojen za boj in zmago. Zmaga ali smrt — srednje poti ni. Če se ne biješ, podležeš. Se črv se bije s teboj, najsi je razmerje moči še tako gorostasno kričeče.»

Lotar dvigne glavo. Obraz je izmučen, oči izbuljene in vročično svetle.

Prijetno za Vas

in zdravo za Vaše lase ...

je redno umivanje glave z Elida Shampooom ... zlasti poleti. Lasje Vam postanejo lepi in negovani — Vi sami pa se čutite čudovito poživljeni!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Ves čas svojega bivanja v St. Juriju je bila delavna članica naših narodnih društev. Osobito marljivo se je udeleževala pri prireditvah našega Sokola. Iskreno sočuvstvujemo s hudo prizadeto rodbino, ki ji je kruta usoda vzela vzorno ženko in dobro mamico.

ZAGORJE OB SAVI. (Smrtna kosa.) V ljubljanski bolnici je umrla 44letna ga. Frančiška Zabovnikova, soproga rudniškega delovodje gospoda Jakoba Zabovnika iz Zagorja. Pokojnica je pred 14 dnevi zbolela; zato se je podala v Zagreb, kjer pa zaradi visoke vročice niso izvršili na njej operacije. Nato so jo odpravili z avtom v ljubljansko bolnico, vendar je tudi v Ljubljani zaradi njene oslabelosti niso mogli operirati. Te dni si je želela domov. Ko so jo sestre in njeni svojeci oblačili, jim je v rokah nenadoma umrla. Prepeljali so jo domov in jo pokopali na domačem pokopališču. Pokojnici, ki je bila priljubljena in dobra žena, bodi ohranjen blag spomin!

ZREČE PRI KONJICAH. Sokolsko društvo priredi v nedeljo 2. avgusta ob pol 16. uri prvi javni telovadni nastop na letnem telovadišču pri br. Davorinu Kračunu. Igrala bo železničarska godba z Zidanega mosta. Na sporedu bodo tudi koncert domačih tamburašev Sokolov, prosta zabava, šaljiva pošta in ples. Vabijo se zlasti vsa sosedna bratska društva, da obilno posetijo prireditve. Na svidenje v nedeljo v Zrečah!

ŽIROVNICA-BREZNICA. Naš Sokol bo imel svojo prvo prireditev v nedeljo 16. avgusta na vrtu br. Antona Legata na Selu nasproti restavracije br. Rudolfa Ozvalda. Pri veselici bo sodelovala godba bratskega društva z Jesenic. Na prireditve opozarjamo zaradi razporeda že zdaj vsa okoliška društva.

«Pustiva, Herbert, kar je minilo! Nikoli nisem mislil, da se kdaj pokažem tako golega pred teboj —»

«Nič zato! Jasnost je vedno podlaga medsebojnega umevanja», tolaži Herbert, vesel svoje zmage. «Morda sva si zdaj bližja, kakor sva si bila kdajkoli —»

«Bolečina res družji», sanja Lotar in si natihoma očita, da je doslej popolnoma krivo sodil brata. Medtem ko je videl v njem doslej samo v svojo korist zagledanega orjaka, je zdaj uverjen, da se pod bratovo trdo skorjo skriva toplo sree. Tako popolnoma je rahločutnega Lotarja prevzelo bratovo nenadno priznanje, da zdaj sam sebe dela odgovornega za vse prestano trpljenje in za vse ono, kar ga neizbežno še čaka. Zakaj se ni bil bratū razodel, zakaj mu ni povedal, kaj čuti za Olgo in kaj mu pomeni? In če že ne njemu, bi naj bil povedal vsaj Olgi sami!

S pošastno naglico so bežali mimo njega spomini na vse one neštete trenutke, ko je bila prilika kakor ustvarjena za to in so ga bile okoliščine tako rekoč silile, da bi se bil razodel Olgi in potrkal na vrata njenega srca, pa je v svoji ničvredni plahosti in neodločnosti molčal in se celo ogibal nje, ki so je bile polne njegove sanje.

«Mislim, da nama ne bo treba nikoli več govoriti o tem», se nazadnje zave Lotar in Herbert skomizgne z rameni. Nekaj temnega pobrleva v njegovih očeh in Lotar, ves zatopljen v svojo revo, se prestraši:

DOMAČE NOVOSTI

* Desetletnica kraljevanja kralja Aleksandra. Zagrebška mestna občina se pripravlja, da priredi svečano proslavo desetletnice, ko je kralj Aleksander I. zasedel prestol.

* Kip kralja Petra za Sokola kraljevine Jugoslavije. Izvršilni odbor Sokola kraljevine Jugoslavije je svoj čas naročil pri akademskem kiparju Miloradu Jovanoviću kip blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja. Jovanović je kip dovršil. Izvršilni odbor ga je sprejel in odredil, naj vsa društva Sokola kraljevine Jugoslavije v naši državi dobe po en kip po izdelavi kiparja Jovanovića.

* Na mejo v Apače! Iz Maribora nam pišejo: Narodna odbrana v Apačah priredi v nedeljo 2. avgusta v Apačah svojo drugo večjo prireditev s sodelovanjem sosednjih društev. S tem nam bo nudila ugodno priložnost, spoznavati naše obmejne kraje in stopiti v stik z obmejnimi previvalstvom, ki pričakuje od nas moralne podpore, da ga bolj navdušimo za jugoslovenstvo in da pokažemo sodržavljjanom Nemcem svojo prijaznost. Naše vrlo pevsko društvo «Jadran» ponese tudi letos tja našo pesem, ki je lani Apačane in okoličane izdredno zadivila. Tudi letos bo ob zadostnih prijavah vozil v nedeljo 2. avgusta iz Maribora v Apače preko Slovenskih goric in Gornje Radgone osebni avto tja in nazaj za 50 Din na osebo, odprti s krovom pa po 35 Din. Prijave sprejema pisarna Narodne odbrane v Mariboru v Grajski ulici št. 5, II. nadstropju, vsak dan od 18. do 20. ure. Odhod iz Maribora v nedeljo 2. avgusta ob pol 13. uri s Trga svobode, povratek iz

«Mislim, da mi ne prisojaš podlosti —»

Herbert odločno odkima, a Lotar:

«Česarkoli bi bil morda zmožen, nikoli pa si ne bi drznil skruniti tega, kar vem, da je tvoje in ti je sveto!»

«Bi se tudi brez uspeha trudil», se je zaničljivo rogalo v Herbertu, a dejal je na moč prijazno:

«Hvaležen sem ti, da si mi tako temeljito pregnal slednji dvom. Prav za prav sem ti vedno verjel in —»

Malo je obmolnil, kakor da mu je težko izreči, potlej pa:

«Saj veš: kri ni voda in Olga je lepa.»

Zatem spet brž:

«Sicer pa res pustiva to! Važnejše je ono drugo, kar nam vsem nastavlja nož na grlo. Saj razumeš —»

Lotar brezbrizno prikima, Herbert pa:

«Da je cigan Janoš v moji oblasti, veš. Saj si ga slišal rjoveti. Kačje seme me menda preklinja in nori od jeze. Bartol Rottenkörn mi je pravil —»

Zdaj se Lotar pozorno dvigne:

«Kaj je dejal?»

«Morda ni niti vredno govoriti —»

«Ne bom ti tajil, da me zanima», je skoraj odločno priznal Lotar, starejši brat pa se zago-netno nasmehne.

«Prav za prav je težko in menda tudi res ni vredno ponavljati. Saj veš: pri nas ni bilo nikdar navade, da bi se med seboj vlačili po zobeh, zato

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil MEINEL & HEROLD v Mariboru št. 114 vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

Apač pa ob pol 22. uri, oziroma na zahtevo prej. S prijavi naj se ne odlaga na zadnji dan. Takrat ne bo več možno dobiti avtov. Narod iz bližnjih občin in župnij se naj te prireditve, ki se začne ob 15. uri, udeleži mnogobrojno, da pokažemo svojim sodržavljanom, da je tudi pri nas narodna in državljanska zavednost doma. Privoščimo si prijetni izlet po svoji domovini na mejo!

* **Znižanje rudarskih mezd v revirjih Trboveljske premogokopne družbe.** Pogajanja med zastopniki delavstva in vodstvom Trboveljske premogokopne družbe, ki so jih s takim strahom zasledovali naši rudarji, so bila zaključena. Pogajanja niso uspela in je TPD sama diktirala mezde. Ker je delavska delegacija vztrajala na stališču, da v teh kritičnih časih, ko se dela komaj po 16 dni v mesecu, ni mogoče pristati na znižanje dnevnih mezd, je generalni ravnatelj TPD predložil protokol razprave, v katerem je družba brez pristanka delavstva regulirala plače, tako da bo dobivala odslej prva kategorija po 38 Din, druga kategorija po 33-25 Din, tretja kategorija po 28-50 Din, četrta kategorija a) po 23-75 Din in četrta kategorija b) po 19 Din. To se pravi, da se znižajo mezde za pet odstotkov. Tega zapisnika zastopniki delavstva niso podpisali. Pač pa se je dosegel sporazum v drugih točkah kolektivne pogodbe manjše važnosti. TPD je zvišala tudi stanarino za oženjene rudarje za 20 Din na mesec, tako da bo znašala stanarina namesto došedanjih 40 Din odslej 60 Din.

* **Ustanovitev odseka za urejanje hudournikov v Ljubljani.** Ban dravske banovine g. dr. Marušič je podpisal odlok, po katerem se mora s 1. avgustom t. l. ustanoviti pri upravi dravske banovine poseben odsek za službo pri hudournikih z nazivom: šumarskotehnični odsek za urejanje hudournikov. V področje tega odseka spadajo: 1. posli po zakonu o urejanju hudournikov, kolikor niso pristojna za to podrejena oblastva, in reševanje pritožb zoper njih odločbe; 2. izdelovanje načrtov in predhodnih računov za urejanje hudournikov in za izboljšanje gozdnega zemljišča in 3. pre-

gledovanje in odobravanje načrtov kakor tudi kolavdacija izvršenih del, kolikor ne presežajo 500.000 Din. Odsek je neposredno podrejen banu.

* **Predavanje o pogozdovanju.** Pretekla leta je sama država skrbela za pogozdovanje. Da se dvigne zasebna pobuda, je ministrstvo za gozdove in rudnike sklenilo, da bo začelo veliko propagando za pogozdovanje. Jeseni priredi vrsto predavanj na naših šolah. Dalje se bo vršil dan pogozdovanja. V mestih in v vaseh se prirede ljudska predavanja.

* **Na zlato poroko iz Amerike.** Iz Severne Amerike so se podali na pot v staro domovino rojaki, glavni blagajnik Jugoslovenske podporne zveze «Sloge» v Milwaukeeju g. Anton Jeraj in njegova žena, njegov svak g. Tominšek in njegova žena. V Rečici v Savinjski dolini bodo starši g. Jeraja proslavili zlato poroko, kar je povod, da sta se omenjeni ameriški družini podali na pot k redki rodbinski slavnosti.

* **Novi župniki.** Instalirana sta bila gg. Janko Sušnik za župnika v Mengešu in Franc Učakar za župnika v Kolovratu. Za župnika v Slovenski Bistrici je imenovan tamkajšnji provizor g. Ivan Soline.

* **Za pomoč pogorelcem v vasi Nadlesku** se je osnoval v Starem trgu naslednji odbor: predsednik namestnik župana Jakob Škerbec, tajnik župnik Jernej Hafner, blagajnik Miloš Bečičina; odborniki: nadupravitelj graščine Snežnika Leon Schauta in pogorelec Janez Škerbec in Franc Gregorič. Te dni so šli župan in trije člani odbora prositi h g. banu pomoči. Poskrbljeno je najnujnejše za življenje in zdravje ljudi in živine. Okoliško prebivalstvo bo pomagalo z blagom in delom, za živež, krmo in orodje se bodo naprosile bližnje občine, za denarno pomoč pa oblastva in vsi, ki bi mogli kaj darovati nesrečnim pogorelcem. Darove za pogorce sprejema občinski urad v Starem trgu pri Rakeku, delil jih bo pa pomožni odbor. Pogorelcem samim je prepovedano nabirati darove, da ne bo zlorab. Pogorelci bodo imeli s čiščenjem svojih ruševin in postavljanjem svojih domov toliko dela, da bi bilo prav nečloveško, ako bi se jim potisnila beraška palica v roko.

* **Sodišča v Ljubljani in na deželi** imajo po odredbi ministrskega predsednika do preklica uradne ure od pol 8. do pol 12. in od 16. do 18., ob sobotah pa le od pol 8. do 13., ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. Vložišče je odprto ob delavnikih od pol 8. do pol 12. in od 16. do 17., ob

sobotah od pol 8. do pol 13. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 11.

* **Popravi tiskovno pomoto!** Zadnjič smo pisali, da je stopila v veljavo naša trgovinska pogodba z Nemčijo, kar ni točno, nego je uveljavljena pogodba z Avstrijo.

* **Škofjeloška zgodovinska razstava.** V mesecu avgustu se priredi v Škofji Loki razstava, ki nam pokaže škofjeloške zgodovinske in druge zanimivosti. V ta namen se bodo zbrale razne slike, knjige in pisani dokumenti, orožje, narodne vezenine, druge starine, orodje vseh vrst, cehovske skrinjice, paramenti in drugo. Razstava bo najbrž otvorjena sredi avgusta

* **Jubilej starega cerkovnika.** Samski Franc Notar, cerkovnik ljubkega svetišča na Hribu pri Škofji Loki, ima izreden jubilej. Letos mineva 50. leto, kar opravlja France cerkovniško službo pri cerkvi sv. Križa. Prijazni mož je v Škofji Loki obče znan, ker nosi običajno na glavi rdeč fes. Kljub 73 letom starosti je dobrovoljni možak še vedno trdna korenina. Še mnogo let!

* **Eskadra angleške mornarice v Jugoslaviji.** Komandant eskadre angleške vojne mornarice, nudeče se v naših vodah, admiral Sheffield, je v pogovoru s kapetanom bojnega broda Valušnikom izjavil, da je radostno presenečen nad pozornostjo, ki jo jugoslovenska oblastva in prebivalstvo izkazujejo njemu in njegovim mornarjem. Admiral se je celo pohvalno izrazil o organizaciji in disciplini jugoslovenske mornarice. Angleški oficirji so pretekli četrtek posetili Trogir in Divulje, kjer so jim naši mornariški oficirji priredili banket. Manjša skupina angleških oficirjev poseti Plitvička jezera in naš Bled.

* **Kolesarska dirka na Krškem polju** za srez krški in brežiški se bo vršila na dan kmetskega praznika v nedeljo 2. avgusta po končani konjski dirki. Nagrada za prvega zmagovalca bo lepo moško kolo, za drugega žepna ura z verižico in tako naprej. Prijave je poslati na gosp. Antona Gliho, Krško. Prijavnina za vsakega tekmeča je 10 Din.

* **Propadanje živinoreje zaradi prenizkih cen.** Iz Novega mesta pišejo: Na živinskem trgu pri

Dr. med. Henrik Sollag,

zdravnik, je za svojo prakso pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah v hiši gospe dr. Tipličeve. Ordinira od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, tudi za zobe. 280

tudi jaz nisem nikdar govoril o pokojnem očetu s teboj.

«Mislim, da vem dovolj in celo preveč», je ušlo Lotarju.

Herbertovo čelo se je skrčilo v gubah:

«Potlej lahko misliš, kaj čeljusta cigan —»

«Zaradi Olge?» je Lotar kakor otrok sledil bratovim besedam.

«Da, o njej», je počasi prikimal Herbert, nato pa se brž razvnel:

«Vprav zbog tega je vse polovičarsko, dokler je samo cigan v mojih rokah —»

Lotarju se je meglilo pred očmi.

«Kaj nameravaš?»

Herbert, kakor da ni slišal:

«Razumeš, Lotar, ves vzduh je poln nečesa groznega. Koder hodim, se mi zdi zadnji čas, da vdihavam strup. Grad, vrt, gozd, vse je polno nevidnih pošasti, ki iztezajo zlokobne roke po meni, po tebi, po najinih ženah in po vsem, kar je kakorkoli združeno z našim rodom. Tak občutek imam in mene slutnje nikoli ne varajo. Tudi na Olgi vidim isto. Nevidna groza jo preganja, a jaz vem, da ne bo miru, dokler ne zasahim nje, ki —»

«Margit?» je Lotar izbuljil oči.

Herbert je besno zaškripal z zobmi:

«Da, Lotar, njo moram dobiti, moram, razumeš? Kar je zamudil oče, mora popraviti sin!»

Odločno je napravil nekaj korakov po sobi in pet obstal pred bratom.

«Dolgo smo vsi verjeli, da so jo že zdavnaj razkljuvale ujede, ali po očetovi smrti jo je zaslužil prvi Bartol Rottenkörn. On je kakor pes, ne, hujši, celo hujši od volka. Že nekajkrat me je opozarjal in le škoda, da sem njegovim besedam premalo verjel, a zdaj mi je pred kratkim čisto točno povedal, da je Margit spet tukaj, kje se skriva in kdo je z njo. Povedal mi je, da je govoril z njo in vse, kaj mu je dejala in kaj ji je bil obljubil. Za tako točne vesti seveda nisem mogel ostati gluha. Odredil sem pravcati lov na to zalego. Malone vso minulo noč so moji gonili to coprniško divjačino. Povabil bi bil tudi tebe, a si sinoči prej odšel, preden mi je Bartol Rottenkörn točno javil svoje izsledke. Uspeh ni ostal, vendar nisem dosegel poglobitnega: Margit je ubežala s svojo spremljevalko, neko mlado coprničo, ki je po Rottenkörnjevem zatrdilu na las podobna tisti nekdanji Margit, ki nama je nekdanj premamila in zapeljala očeta.»

Herbert je obmolnil in kakor ris pazil na Lotarja, ki se je skručil in podrhteval.

«Ali te trese mrzlica?» je dvoumno vprašal brat.

«Ne vem,» se je premagoval Lotar, a zobje so mu šklepetali kakor sredi najhujše zime, «bilo mi je že davi tako čudno, ko sem jezdil semkaj. Zdi se mi, da sem bolan —»

«Morda bi legel?» ponudi Herbert, toda Lotar se brani:

«Moral bom domov, že zaradi obeh gospe — In sploh, saj veš, kako mene samega premaga in potare razburjenje —»

«Torej ne veš nič, kje bi utegnila biti Margit?»

«Ne», je bil Lotar zdajci ves rdeč in se je sramoval laži kakor otrok. Očital si je nemožnost in hinavščino, a poguma za odkrit nastop v zlic temu ni mogel zbrati. Pred bratovim pogledom je bolj in bolj trepetal in da bi se vsaj nekoliko rešil, je dejal s pritajenim glasom:

«Vsekakor ti želim skorajšnjega uspeha. Kot vidiš, ti pomagati nimam s čim, zato odidem, da ti vsaj ne bom v oviro —»

Lotarjeva beseda se je zdela Herbertu tako topla, da ni dvomil o njeni istinitosti. Da jel je celo misliti, da se je to pot zmotil Bartol, ki je ponoči zločesto trdil, da so Margitin beg omogočili Lotarjevi služabniki.

Tako sta se brata poslovila in je odjezdil Lotar kakor obsojenec proti domu, medtem ko je Herbert šel naravnost nad trmoglavega cigana, ki ga je hotel na vsak način prisiliti, da bi mu povedal, karkoli ve o zločesti čarovnici Margit.

(Dalje prihodnjč.)

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

Popolna razprodaja manufakture

Zaradi opustitve manufakturne trgovine na debelo se razprodaja na drobno vsakovrstno manufakturno blago izpod cene dokler bo kaj zaloge. — Kdor želi pri nakupu prihraniti, naj ne zamudi izredne prilike.

JOS. RAVNIKAR manufakturna
veletrgovina **Ljubljana**

Miklošičeva cesta št. 7. I. nadstropje (blizu hotela «Uniona»).

nas se prodajajo prasci in goveja živina po katastrofalno nizkih cenah. Kupec dobi govedo že po 4 do 5 Din za kilogram. Prasci za rejo so se na zadnjem sejmu prodajali celo po 100 Din za par. Naša živinoreja bo pri takih cenah, ki komaj dobro povrnejo stroške za pot, ako je prodajalec od daleč, začela propadati. Če pojde tako naprej, se bo dobršen del živine iztrebil, saj mnogi lastniki prasce, namenjene za rejo, rajši kar zakoljejo, kakor pa da bi se mučili s prevažanjem na trg in tam pobirali miloščino za živali.

* Nova lekarna v Št. Vidu nad Ljubljano. Kakor se uradno razglša, je banska uprava odločila, da se ustanovi nova javna lekarna v št. Vidu nad Ljubljano.

* Polovična vožnja po železnici na Krško polje dovoljena. Za veliko kmetско slavnost na Krškem polju, ki bo v nedeljo 2. avgusta, je dovolil g. minister za promet za vse udeležence polovično vožnjo po vseh progah železnice. Vsak udeleženec naj kupi na vstopni železniški postaji do Krškega celo vozno karto, katero v Krškem na postaji ne odda, temveč jo dobro shrani, ker mu bo služila z izkaznico, ki se bo dobila v za to določenem paviljonu na veseljenem prostoru, za vožnjo nazaj.

* Tragična smrt delavca. V skladišču premoga in drv g. Pogačnika v Bohoričevi ulici v Ljubljani se je pripetila po golem naključju nesreča, katere žrtev je postal tam zaposleni kaznjenec Jurij Rezar, oženjeni posestnik in delavec iz Gozda, občina Križe pri Trziču. Tvrdba Pogačnik zaposluje več delavcev, med temi tudi štiri kaznjence pod nadzorstvom jetniškega paznika. Že več mesecev je redno hodil ponesrečeni Jurij Rezar tja na delo in je bil vedno zaposlen kot žagar pri cirkularni žagi. Tudi usodnega jutra 27. t. m. je začel rezati bukova drva. Kot pomagalec sta mu bila prideljena dva kaznjence. Cirkularka je bila v pogonu, ko se je Rezar sklonil do tal in si hotel nekaj popraviti. V tem trenutku mu je postalo slabo in omotičen je omahnil prav na sredo cirkularne mize pred drdarjočo žago, ki ga je prišla sredi vratu in mu vrat do 15 cm globoko prerezala. Prisotni delavci so začeli klicati na pomoč. Hitro so Rezarja potegnili od žage, toda bilo je prepozno. Jurij Rezar zapušča mlado vdovo z enim otrokom. Bil je obsojen na ječo zaradi tepeža in se je že veselil svobode, kajti 11. septembra letos bi bil kazen prestal. Kot delavec pri tvrdki Pogačnik je bil pokojnik prav marljiv in spreten. Tvrdba je ponesrečena zavarovala zoper nezgode. Po novem zakonu o izvrševanju kazni pa je priznana primerna odškodnina sorodnikom, ki jo plača država v primeru smrtne nezgode kaznjence pri delu.

* Smrtni padee po stopnicah. V Vosku pri Sv. Marjeti ob Pesnici je padel s podstrešja nad hlevom po stopnicah 80letni bivši oskrbnik Jožef Kranjc. Pri padcu je dobil tako hude notranje in zunanje poškodbe, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico. Kljub prizadevanju zdravnikov je starček popoldne umrl.

* Najden utopljenec. V rokavu Drave pod Slovenjo vasjo pri Ptujju so našli 24. junija truplo v Mariboru utopljenega Ervina Motzerja, ki je postal žrtev preizkušanja novega platnena čolna. Truplo je ležalo skoro mesec dni v vodi in je že močno razpadlo. Pokopali so ga v Hajdini.

* S skednja je padla. V splošno bolnico v Ljubljano so spravili 40letno posestnikovo ženo Mano Moharjevo iz Smlednika. Mana se je nekaj sprla s svojim možem in odšla spat na sosedov skedenj. V temi pa ni opazila velike luknje v skednju, skozi katero je padla. Poleg zunanjih poškodb je dobila Moharjeva tudi notranje.

* Huda nesreča z dinamitno patrono. Te dni je nastala v hiši na Glavnem trgu 4 v Mariboru močna eksplozija. Ljudje se niso upali takoj blizu, ker so mislili, da se bo eksplozija še ponovila. Alarmirali so reševalno postajo. Ko so prihiteli z avtomobilom in vdrli v stanovanje stranke v prvem nadstropju, se jim je nudil strašen prizor. V mlaki krvi se je valjal 17letni brivski vajenec Franc Homec, poleg njega pa sta ležala vsa okrvavljena šestletni brat in petletna sestra Jožica. Homec je staknil nekje dinamitno patrono. Hotel jo je razstaviti in je s kladivom nabijal po njej. Pri tem poslu sta ga radovedno gledala brat in sestra. Nenadno je patrona eksplodirala in odrgala Franu Homcu vse prste leve roke, dočim je dobil šestletni Marjan precej resne poškodbe od drobcev patrone. Petletna Jožica je dobila samo lažje rane, toda zato pretrpela mnogo strahu. Vse tri ranjence so prepeljali v bolnico, kjer pa so pridržali samo Franca Homeca, dočim so ostala dva obvezala in zaradi pomanjkanja prostora v bolnici oddali v domačo nego.

* Velik požar pri Ptujju. Pred dnevi je nastal v Jurovcih pri Ptujju požar v gospodarskem poslopiju posestnika Franca Murška, ki je v nekaj trenutkih zajel tudi stanovanjsko hišo. Od hiše se je razširil na hlev posestnika Frana Burga. Na pomoč so prišli gasilci iz Jurovcov in št. Vida, toda gašenje je zelo oteževalo pomanjkanje vode. Šele, ko so prišli na pomoč ptujski gasilci, ki so napeljali 800 m dolge cevi do potoka Poljskave, so mogli uspešno gasiti. Vzrok požara ni znan.

* Zaradi poškodb je umrl 70letni Gregor Kampuš iz Krčevine, ki ga je v Mariboru na križišču Aleksandrove in Cafove ulice podrl celjski avtobus. Pred smrtjo je še izjavil, da spričo svoje naglušnosti ni slišal avtobusa in da zaradi tega ne zadene šoferja nikaka krivda.

* Smrtna nesreča delavca. V neki jami v Zrkovcih je kopal pesek 17letni ključavničarski pomočnik Avgust Pogratinšek tako neprevidno, da se je vsul nanj težak plaz peska, ki ga je popolnoma zasul. Nesrečo je opazil šele čez čas njegov brat, ki ga je prišel klicati h kosilu. Prišel je takoj odkopavati pesek, pa je bilo že prepozno, ker se je bil med tem Avgust že zadušil.

* Na Stenarju se je smrtno ponesrečil 14letni Ernest Dovžan iz Mojstrane. Deček je nabiral planinke in neznano kako padel s stene, visoke 15 m. Našli so ga na dnu prepada z razbito glavo, zlomljeno desno nogo in zlomljeno hrbtenico.

* Kozolec je zgorel. V nedeljo ponoči je iz neznanega vzroka nastal ogenj v kozolcu dvojniki, lasti gozdne uprave na Bledu. Kozolec je bil poln žita in detelje, zato je škoda občutna.

* Žrtve požara. V nedeljo zjutraj je iz neznanega vzroka nastal ogenj v podstrešju stanovanjskega poslopja posestnice Amalije Zulfičeve pri Sv. Miklavžu v okolici Sv. Jurija ob Taboru. Ko so domači, 49letna mati Amalija in sinova, 23letni Remidij in 16letni Konrad, hoteli v že rušeče se poslopje po shranjeni denar, se je zrušilo nanje goreče ogrodje. Vsi trije so dobili hude opekline in so jih morali prepeljati v celjsko javno bolnico.

* Iz obupa je hotela v smrt. Iz Novega mesta nam pišejo: V vasi Kaščah pri Semiču ima svoje bivališče 32letna zasebnica Ana Barletova, ki je imela neko svojo prijateljico, ki je nosila na njeno stanovanje razno blago sumljivega izvora, ne da bi Barletova vedela za to. Pred dnevi pa so stopili v njeno stanovanje orožniki, ki so ji ukradeno blago odvzeli, Barletovo pa osumili na sokrivdi. To je Barletovo zelo potrla. Pribavila si je zdravilo zoper svinjsko rdečico, ki ga je v precejšnji količini izpila. V nevarnem stanju je bila

obupanka pripeljana z vlakom v spremstvu neke prijateljice v žensko javno bolnico na zdravljenje.

* Požar v Tepanju pri Konjicah. V torek 21. t. m. je začelo goret pri trgovcu Lamutu v Tepanju. Zgorel je njegov hlev, v katerem se je nahajala tudi kolarska delavnica g. Franceta Kerna, ki ima zlasti občutno škodo, ker mu je požar uničil ves posušen les in orodje. Požar je nastal najbrž zaradi neprevidnosti ciganov, ki so prejšnji večer prosili za streho pod hlevom. V ognju je poginil tudi en ciganski konj. Cigani so takoj po nastalem požaru pobegnili.

* Smrtna nesreča berača bogatina. V četrtek 23. t. m. je prenočeval v nekem kozolcu pri Zalcu 81letni občinski revež Anton Verdev iz Velike Pirešice, ki je običajno hodil po Savinjski dolini in s pomočjo stare lajne prosil za darove. Ponoči je v spanju padel s kozolca precej globoko na zemljo, si pri padcu zlomil hrbtenico in se obenem občutno poškodoval na glavi. Bil je prepeljan v celjsko javno bolnico, kjer pa mu niso mogli rešiti življenja. Orožniki so takoj po nesreči našli pri ponesrečencu zavitek, v katerem je bilo za več tisoč dinarjev denarja, a v bolnici so dobili pri Verdevu pod srajco še nekaj tisočakov.

* Smrt ponesrečenca. Nedavno se je ponesrečil 34letni Jakob Pristov, delavec pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah. Pristov je stanoval na Bledu, kamor se je usodno noč peljal, da izroči ženi svoj zaslužek. Ko se je vozil s kolesom pravilno na desni strani ceste mimo Potokov, se mu je na mostu snelo zadnje kolo, tako da je izgubil ravnotežje in padel čez obmestni zid v jarek, kjer je obležal nezavesten in z zlomljeno hrbtenico. Domneva, da se je nad Pristovom izvršil zločin, je brez podlage. Pristov je po tridnevem trpljenju preminil v ljubljanski bolnici, kamor je bil takoj po nesreči prepeljan. Naj mu bo ohranjen blag spomin, hudo prizadeti obitelji pa naše iskreno sožalje!

* Poizkušen samomor. Nad mestnim parkom v Celju so našli 19letno brezposelno delavko Marijo V. zvijajočo se v hudih krčih. Reševalna postaja je odpeljala mlado obupanko v javno bolnico, kjer ji je zdravnik takoj izpral želodec. Dekle je izpilo precejšnjo količino octove kisline. Sedaj se nahaja že izven smrtne nevarnosti. Vzrok je bila baje nesrečna ljubezen.

* Požar je uničil domačijo. Prijazno vasico Suho, oddaljeno dobrih 14 minut od Škofje Loke je zadela v zgodnjih jutranjih urah sobote huda nesreča. Iz nepoznanih vzrokov je pričela goret stanovanjska hiša ge. Marice Miklavčičeve, poročene Erjavčeve, živeče v Stični. Zaradi silne vročine in pa zaradi vetra, ki je na vso nesrečo pritisnil, je zajel ogenj kmalu nato še gospodarski poslopji Miklavčičeve in Planinovih. Hitro na pomoč prispeli ljudje so komaj mogli na varno spraviti živino. Vaščani so potem brž hiteli v sosednje stanovanjske stavbe in z vso naglico spravljali opravo in druge predmete na plan, ker je zaradi vetra obstojala resna nevarnost, da se razširi ogenj tudi na vsa druga bližnja poslopja. K sreči so kmalu prihiteli gasilci z vseh strani. Škofjeločani, Staroščani in Svetodušani so pričeli brizgati goste vodne curke na ogenj. Gasilcem je uspelo ogenj omejiti in odstraniti nevarnost za sosednja poslopja. Stanovanjska hiša, hlev in pod so pogoreli do tal. Nekateri mislijo, da je zanetila ogenj zlobna roka.

* Zaloigra mladostne nezakonske matere. Komaj 19 let stara M. D. iz Predvora pri Kranju edina hčerka lastnice malega posestva, je rodila 4. t. m. popoldne žensko dete. Oče je neki hlapec iz Predvora, ki je doma v Poljanski dolini. Mla-

denka, ki je bila uslužbena na žagi pri industriji g. Dolencu, je nosečnost na vse načine prikrivala. Na dan poroda je bila sama doma. Mlada mati je nesla po porodu otroka, ki ga je zavila v papir, kakih 40 m daleč v gozd, izkopala jamo in položila vanjo trupelce. Vaščani so kmalu opazili izpremembo in začelo se je splošno šušljanje. Orožnikom, ki so zadevo doznali, se je naposled posrečilo razkriti vso tajnost. Mladenka je priznala, da je v gozdu zakopala otroka, ki se je rodil po njeni izjavi mrtev. Pretetklo soboto so aretiranko privedli v sodni zapor v Kranju. Iste dne je komisija ugotovila, da je bilo dete rojeno živo. Možno je, da je izkrvavelo, medtem ko je padla mlada mati v nezavest. Mladenka je izjavila, da je bil otrok, ko se je zavedla, že mrtev in da ga je zakopala, ker je hotela vso reč prikriti pred ljudmi, ki bi ji njeno nesrečo gotovo šteli v zlo in sramoto. Dete nima sicer nikakih znamenj, ki bi kazala sledove nasilnega umora. M. D. so že v soboto popoldne izpustili iz zapora, vendar se bo morala še zagovarjati, ker je skrivaj zakopala otroka.

* **Fantovski pretep v Račah.** Nedavno se je vršila v Baumanovi gostilni v Račah prosta zabava, katere so se udeležili tudi fantje iz bližnjih vasi. Fantje iz Rač in Podove, med katerimi vlada že starejše sovraštvo, so se začeli psovati. Sledil je takoj splošni pretep. Josip Bauman iz Podove in Karel Peitler iz Rač sta bila pri tem huje ranjena in sta morala iskati zdravniško pomoč, več fantov pa je odneslo lažje poškodbe. Orožniki so naposled pretepače razgnali, glavna razgrajča Franceta in Josipa Pogorevca pa so aretirali.

* **Aretecija pretepačev.** Te dni sta se pričela na Glavnem trgu v Mariboru pripraviti zaradi nekaj čevljev v močno vinjenem stanju 19letni pohajč Edmund Garneš in 19letni klepar Rudolf Koban iz Rošpoha. Pri tem je Garneš izvelkel žepni nož in z njim zamahnil proti Kobanu, ki se je v zadnjem hipu umaknil. Ko je prišel stražnik, sta jo obadva ucvrla vsak na svojo stran. Naposled se je posrečilo stražniku ujeti Kobana v Dravski ulici. Mladenič pa se je z vso silo uprl aretaciji, tako da ga je ukrotilo komaj četvero stražnikov. Nekaj minut pozneje je bil aretiran tudi Garneš na Glavnem trgu.

* **Ponoven vlom v isto hišo.** Iz Ljutomera pišejo: Vlomilci so pri nas vedno na poslu. Tako so te dni vdrli že drugič v vinogradniško hišo g. dr. Schwarz v Gresovščaku. Tokrat so si izbrali pot skozi okno predsobe, zlezli tudi v podstrešno sobo in prebrskali vse. Odnesli so razno posteljnino, namizno opravo in drugo, kar si je posestnik nabavil po prvem vlamu. Izpili so tudi nekaj vina. Za storilci manjka vsaka sled.

* **Požig v okolici Braslovč.** Dne 23. t. m. dopoldne je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Ivana Nateka, po domače Rizmala, v Podvrhu pri Braslovčah. Domači so bili dopoldne vsi zunaj na polju. Ker je polje oddaljeno samo dobrih 300 korakov od hiše, so zdejci zaslišali lajanje velikega domačega psa. Tedaj pa so zapazili neznanega popotnika, ki je baš šel mimo domačije. Neznane se je oziral okrog, kakor da bi koga iskal, potem pa izginil. Minilo je nekaj minut in že so sosedje opazili uhajati iz Rizmalovega gospodarskega poslopja gost dim. Hip nato je buhnil iz podstrehe plamen. Domači in sosedje so se nemudno spravili na gašenje in začeli donašati s škafi vodo. Seveda pa škafi niso mnogo zalegli, ker se je širil požar z vso naglico. Poslopje je zgorelo do tal in v njem vsa krma razen dveh vozov detelje, ki se je sušila v kozolecu. Ogenj je uničil tudi vso pšenico, ki so jo imeli Rizmalovi pripravljeno, da bi jo popoldne omlatili. Spričo zbežanosti so ljudje le s težavo rešili devet glav goveje živine in izpustili iz švinjaka svinje. Tri koze pa, ki so bile zaprte posebej, so zgorele. Od gospodarskih strojev so rešili samo stroj za stiskanje sadja, dočim so mlatilnica, slamoreznica in drugi stroji postali žrtve ognja. Na pomoč je najprej prihitelo gasilno društvo iz Kamenice-Glinje, ki je moralo uporabljati vodo iz vodnjakov. Gasilci so se potrudili, da so rešili vsaj 40 m od pogorišča oddaljeni

kozolec. Prispeli sta tudi gasilni društvi z Gomilkega in iz Braslovč z motorko. Škoda, ki jo trpi posestnik Ivan Natek zaradi požara, znaša okrog 150.000 Din, zavarovan pa je bil samo za okrog 40.000 Din. Kakor se sodi, je zanetil opžar omenjeni tujec, ki se je tik pred požarom smukal okrog poslopjij.

* **Požig pri Novem mestu.** Kake četrte ure od gradu Proška na ozemlju občine Orehovice je malo naselje Cerov log. V tem naselju je 21. t. m. ponoči nastal požar v hiši posestnika Franca Kotanjevca. Ogenj je vpepelil vse, kar je posedovala Kostanjevčeva petčlanska družina. Nesrečni posestnik Kostanjevec je hodil na delo v rudnik v Belo Krajino in si ustvaril malo domačijo s svojim skromnim zaslužkom. Kakor kažejo vsi znaki, je zanetila požar zločinska roka, ki je ob desnem hišnem oglu podstavila pod slamnato streho velik snop slame in ga zažgala. Ogenj je oškodoval tudi vinograd sosedu Novaka in sadoznosnik posestnika Kosa, ki je blizu Kostanjevčeve hiše.

* **Drzna vlomilka.** V Pevčenu v občini Marija Gradcu se je te dni potepala 34letna Julija Bizjakova, doma iz Boštanja, po poklicu dninarica, ki se je splazila v hišo Karla Zupanca in mu odnesla različno moško in žensko obleko, več parov čevljev, nekaj perila, pa tudi nekaj gotovine. Bizjakova, ki jo je poznati po tem, da ima na desni roki zarasla prsta, zasledujejo orožniki že dalje časa tudi zaradi drugih tatvin.

* **Velik vlom v Horjulu.** Skrajno drzen vlom je bil izvršen nedavno v Horjulu. Neznani storilci so ponoči vdrli v Zadržno prodajalno, kjer so premetali vse vprek in odnesli veliko množino blaga.

* **Podivjana napadalec in požigalec.** Na posestvu g. Mihe Stovnika na Selah pri Slovenjgradu je bil v noči od 22. na 23. t. m. izvršen zločin, ki priča o strašni podivjanosti dveh doslej neznanih zločincev. V starejši hiši na omenjenem posestvu je spal sam posestnikov svak, ki je okrog polnoči slišal korake na podstrešju. Ko je hotel vstati in pogledati, kaj se dogaja, ga je napadel iz teme neznan moški, ki mu je zadal deset ran z nožem, med katerimi sta dve precej hudi. Na njegove klice na pomoč sta hudodelca zbežala, med begom pa zažgala kozolec, v katerega so šele dan prej spravili večjo množino pšenice. S kozolca se je ogenj bliskovito razširil na hlev in starejše stanovanjsko poslopje. Novozidano in z opeko krito hišo pa so obvarovala pred ognjem sadna drevesa, katerih je mnogo okoli hiše. Rešili so živino iz hleva in pa nekaj oprave, dočim je vse drugo zgorelo.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Poljanski Sokol je razvil svoj prapor

Poljane, 27. julija.

Naša dolina je imela v nedeljo nad vse lepo uspelo slavje. Sokol v Gorenji vasi je razvil svoj društveni prapor. Vsa dolina je bila v slavnostnem razpoloženju in hiše v Poljanah, Gorenji vasi in ob cesti so bile okrašene z zastavami. V Poljanah so bili postavljeni trije slavoloki z mogočnimi mlaji in z domoljubnimi napisji in sokolskimi pozdravi. Na mlajih pa so plapolale trobojnice, ki so potniku že od daleč naznanjale vesel dogodek. Sredi vasi je stal mogočen mlaj, ki se je dvigal visoko nad strehe hiš. Enako je bilo v Gorenji in Srednji vasi. Vse te mlaje pa so darovali naši kmetje brezplačno. Posekali, spravili in postavili so jih naši vrlji fantje in možje.

Slavnost se je pričela v nedeljo zjutraj po 8. uri, ko so pričeli prihajati v dolino Sokoli in drugi gostje. Ob 9. uri se je pripeljal v dolino z večjim spremstvom ban g. dr. Drago Marušič, ki je bil pričakan pri visoškem mostu od večjega števila domačih in tujih Sokolov. Dobrodolico mu je voščil pri izstopu iz avtomobila starešina našega Sokola brat Ivo Šorli.

Takoj nato smo se podali h grobnici pokojnega dr. Ivana Tavčarja. Tu je položil na njegov grob g. ban lep šopek cvetic, a podstarešina domačega Sokola, šolski upravitelj v Poljanah brat Janko Kokalj, in brata Slavko Grošel iz Robja in Anton Čadež iz Srednje vasi venec iz lepih svežih cvetic. Podstarešina brat Kokalj je imel lep govor z vmesnim enominutnim molkom. Udeležniki te svečanosti so bili nato pogoščeni na Visokem od dvorne dame ge. Franje Tavčarjeve.

Ob 11. uri so se pričele slovesnosti razvitja sokolskega prapora. Ko je prispel g. ban pred Sokolski dom, je bil burno pozdravljen od vseh navzočih. Mala deklica Zvonka Palečkova ga je pozdravila s prisrčnim nagovorom in mu podala šopek cvetic. Na tribuni pred domom so se zbrali poleg kuma g. bana še drugi gostje in zastopniki oblastev, vojaštva in društev. Po starešinovem pozdravnem govoru na kralja in krajevski dom in odigranju državne himne je imel podstarešina Janko Kokalj temeljit govor o pomenu slavnosti. Zatem je kum g. ban razvil prapor z lepim nagovorom na članstvo, ki ga je bodril k delu in vztrajnosti.

Ko je bil prapor razvit, se je pobratil z drugimi prapori, godba je zaigrala sokolsko koračnico in vod graničarjev je oddal v praporovo počaščenje tri salve iz pušk. Prapor je kum izročil s kratkim opominom na njegovo čuvanje starešini, a ta praporščaku mlademu Sokolu s pozivom, naj ga čuva neomadeževanega in nosi od zmage do zmage za širjenje sokolske misli v dolini kakor tudi izven nje. Ta ga je prevzel z obljubo, da se bo ravnal po teh pozivih in varoval zaupani mu prapor.

Dopoldanska slavnost se je zaključila z lepim sprevedom skozi vas. Sprevedu na čelu je bila sokolska konjenica, ki je defilirala pred odličnimi gosti.

Popoldne se je vršil javen nastop, kjer so v telovadbi pokazali naši fantje, možje, žene, dekleta in nežna mladina dokaj telesne spretnosti. Po telovadbi je bila neprisliljena ljudska zabava pozno v noč. Vse je bilo dobre volje in enih misli, da take slavnosti naša dolina že dolgo ni doživela.

Anton Belšaku v spomin

Mala Nedelja, julija.

Odprta noč in dan so groba vrata, a dneva ne pove nobena pratka...

Kako resnične so te Prešernove besede! Zopet je pobrala kruta smrt mlado življenje. Antona Belšaka v Bodislavcih pri Mali Nedelji ni več med nami. Komaj 33 let star, nas je zapustil za vedno. Deroča Mura je pogoltnila njegovo telo. Zalosna novica je pretresla vsakogar, saj je bil dragi Tonč daleč okoli znana in priljubljena oseba. Belšak je bil ustanovni član Narodnega kulturnega društva pri Mali Nedelji, katero je požrtvovalno podpiral s petjem in tamburanjem kakor tudi na razne druge načine. Kot strojnik pa je v Društvenem domu Narodnega kulturnega društva pri številnih prireditvah izza leta 1923. oskrboval električno razsvetljavo. Društvo ga bo hudo pogrešalo.

Še bolj tragična je njegova izguba za starše. Vse sestre in vsi bratje so poročeni in dobro preskrbljeni. Na lepi kmetiji je ostal pokojnik sam s svojimi že priletnimi starši. Pripravljali se je za prevzem domačije, toda usoda je hotela drugače. Strašna smrt ga je iztrgala iz rok ljubih staršev, ki so namerjali pri njem preživeti svoja stara leta. Ni besed za njihovo tolažbo!

Dragi Tonč, spavaj mirno, tvojim staršem, bratom in sestram pa naše prav iskreno sožalje!

Lep gasilski jubilej

Rimske toplice, julija.

Te dni slavi naše gasilno društvo desetletnico svojega obstoja. Malo je danes društev, ki bi si v razmeroma tako kratkem času kljub vsem težočam pripravilo toliko, kolikor si je napra-

vilo prav to društvo, med drugim svoj lastni dom. Društvu danes načeljuje g. Karel Dvořák, ki je med najagilnejšimi vodilnimi gasilci in ki si je stekel največ zaslug, da se je postavil Gasilni dom. Njegov vreden sodelavec je gotovo g. Ignac Lubej, tih in dober, a vedno pripravljen pomagati bližnjemu. Tudi on je doprinesel marsikak kamenček k zgradbi doma in mu privoščil marsikatero uro svojega prostega časa. Tudi ostali tovariši zaslužijo zahvalo za obilen trud in požrtvovalnost.

Društvu k njegovi desetletnici iskreno čestitamo in želimo, da bi tudi v bodoče tako napredovalo in se vedno zavedalo gesla: «Naj bo dan ali noč, brat gre bratu na pomoč!»

Skupno s proslavo priredi društvo v nedeljo 2. avgusta na vrtu gostilne «Pri lipi» veliko tombolo s krasnimi dobitki. Po tomboli se prične prsta zabava z mnogobrojnimi šaljivimi točkami.

Prihitite vsa sosednja društva ta dan v našo dolino. Zlasti okoličani pokažite, da ste hvaležni gasilcem reševalcem za njihovo človekoljubno delo. Brez izjeme vsi segajte pridno po tombolskih kartah, da s tem dvignete gmotno stanje društva in tako pripomorete samim sebi! L. S.

Muljavsko pismo

Muljava, ob koncu julija.

Zetev pšenice je bila pri nas izvršena v teku enega tedna. Pridelek je bolj srednji, vendar je pšenica mnogo bolje obrodila, kakor se je pričakovalo.

Tudi mlačva se je že pričela. Nenavadno zgodaj so se v naši vasi oglasili cepci mlatičev in zapeli svojo veselo pesem. Mnogi gospodarji so pšenico že omlatili, kar dokazuje, da ljudem že primanjkuje žita. Sploh se kmetje letos povsod zelo žurijo z mlačvo.

V nedeljo 12. t. m. smo občudovali kolesarje dirkače Koturaškega saveza, tekmujoče za državno prvenstvo, ki so posamezno in v skupinah švigali skozi vas. Pred gostilno g. Hočevarja so tekmovalce polivali z vodo. Ob cesti so bili razpostavljeni vojak, strumni in zagoreli fanje z juga, katere so k maši jdoča dekleta z vsečnostjo ogledovala.

Naslednjega dne, v ponedeljek 13. t. m., je Muljava doživela razburljiv prizor. Ob 9. uri dopoldne se je nenadno žalostno oglasil gasilski rog, naznanjajoč, da je v vasi nastal požar, in sicer pri malem posestniku Caržu. Začel je goreti kozolec, poln sena in žitnih pridelkov. Pod kozolcem je imel gospodar zložena drva, katera so bila zažgana na dosedaj še nepojasnjen način.

Naši vrli gasilci so bili takoj na mestu nesreče z ročno brizgalno in začeli goreči kozolec oblivati z vodo, katero so črpali iz vodnjaka gospoda Kočevarja. Njim se je zahvaliti, da ni ogenj upepelil tudi hiše, čeprav je ta stala le nekoliko korakov proč. K sreči je bilo brezvetrovno vreme, sicer bi se ogenj kaj lahko razširil tudi na druge vaške hiše. Kozolec je pogorel do tal in gospodar trpi dokaj občutno škodo.

To je prvi primer požara v naši vasi, odkar obstoji gasilno društvo. Mora se priznati, da so se naši gasilci prav lepo izkazali.

Naj bi si Muljava zgradila skupen vodnjak, da bi bila v primeru požara voda takoj pri roki. Tak velik vodnjak bi bil nadvse dobrodošel posebno ob suši. Ako bi tedaj nastal kje v vasi požar, bi gasilcem ne bilo treba dirjati s težko ročno brizgalno do dokaj oddaljenega potoka, temveč bi jo brez posebnega truda zapeljali k vodnjaku in se brez zamude posvetili reševalni akciji.

Naše vrlo gasilno društvo se krepko vežba in vzorno napreduje. Na pobudo četnega poveljnika g. Zajca Jožka so naši agilni fantje gasilci sklenili, v proslavo petdesetletnice smrti pisatelja Josipa Jurčiča uprizoriti lepo narodno igro «Tihotapce». Igra bo na Veliki Šmaren. Ker je novo-zgrajeni oder v gasilnem domu nekoliko premajhen za ta namen, se bo morala igra vršiti kje drugje. Yloge so se oddale izvrstnim igralskim

močem, ki so se nekatere sijajno izkazale že pri uprizoritvi «Desetega brata» in «Domna».

Kakor menda po vsem svetu, tako tudi pri nas nemilo občutimo gospodarsko krizo, ki bridko prizadeva zlasti manjše posestnike. Letos je začetek poletja obetal, da bo dobra letina in kmet je že računal na obilen pridelek. Toda nastopila je suša: poljski pridelki so začeli hirati in veneti. Vrhu tega se je letos v zemlji zaplodil uničujoči črv, ki resno ograža zlasti koruzo in fižol. Otava je zaradi suše kazala nadvse slabo. Začelo je primanjkovati zlasti zelene krme za svinje, katere so nekateri kmetje morali prodati, ker jih niso mogli prehranjivati. Skozi mesec dni je vladala pri nas neznosna vročina. Vodnjaki so se po večini posušili, mnogi gospodarji so morali dovažati vodo na dom iz dokaj oddaljene reke Višnjegorke. A stara prislovica pravi: Če je sila velika, je božja pomoč hitra. V ponedeljek 20. t. m. se je nebo pooblačilo in vtil se je pohleven več ur trajajoči dež, ki je temeljito napojil suho zemljo. Zlasti na koruzo je vplivala moča zelo osvežujoče, da se je zopet nekoliko opomogla. Tudi za rast otave je bil ta dež zelo dobro došel. E.

Moravske novice

Nadaljevanje gradnje vodovoda. — Nesreča pri motorni mlatilnici. — Nabava motorne brizgalne.

Moravče, ob koncu julija.

Naročene vodovodne cevi so naposled pripele in so jih pričeli spajati in polagati v izkopane järke. Obenem nadaljujejo zidanje rezervoarjev. Moravčani pa izbirajo najkrajše poti za napeljavo vode v določene prostore. Med drugim dobi vodo tudi pokopališče, za kar bo prostovoljno prispevala vsa župnija. Kakor kaže, bo vse delo končano že prihodnji mesec.

Janez Malin, po domače Markuza, iz Straže pri Moravčah, je še mlad fant, a ima že svoje posestvo. Naporno kmetško delo ni prijetno, zato izkuša Malin z manjšim trudom čimveč prislužiti. Predvsem ima veselje do avtomobilov in motorjev. Lani si je nabavil motorno mlatilnico, kateri je letos hitrost pospešil s tem, da je dal povečati kolo za gonilni jermen. Stroj, ki je dozdaj deloval brezhibno, se je pri mlačvi v Drtiji nenadno uprl. Janez je trenutno pozabil nevarnost in je začel z golo desnico odpravljati nedostatek. Tedaj pa je v stroju sumljivo zahreščalo. Nesrečnik se je zavedel, da mu je potegnilo roko med zobovje. Prestrašen jo je izdril, a že mu je manjkal del roke do zapestja. Prisotni delavci so začeli upiti. Oni, ki so v šupi spravljali slamo, so menili, da je pričelo goreti, pa so preplašeni odtrgali deske in poskakali na dvorišče. Tam jih je že čakal ponesrečenec, ki je vdano prenašal strašne bolečine. Brž se ga zasilno obvezali in odvedli v Moravče, kjer ga je naložil trgovec g. Tome na svoj osebni avto in ga odpeljal v bolnišnico.

O nabavi nove motorne brizgalne je pričelo moravško gasilno društvo prav resno razpravljati. Povabljene so tukajšnje občine, naj pomagajo z večjimi prispevki. Od Moravč najbolj oddaljeni peški občini bi v povračilo za naklonjenost odstopili sedanjo ročno brizgalno. Na veliki šmaren namerava gasilno društvo napraviti večjo prireditev. Takrat si bo lahko vsakdo ogledal novo motorno brizgalno, katero bo postavila na ogled neka tvrčka iz Ljubljane. Ako bo ugajala, jo bomo kar obdržali.

Konjiške novice

Konjice, ob koncu julija.

V Konjicah se je ustanovila za ves sodni okraj Pašniška in gozdna zadruga, ki je tudi že vložila pri banski upravi prošnjo za dodelitev gozdov in pašnikov od veleposestev Windischgrätza, Pergerja in Thurna. Ogromna površina gozdov v našem okraju je v rokah teh veleposestnikov, naše prebivalstvo pa trpi pomanjkanje lesa za stavbe in kurivo, pašo pa si kupuje od leta do leta pri teh bogatinah. Zanimanje za usta-

novitev te zadruge je bilo veliko, saj se je občnega zbora udeležilo preko 100 ljudi, kar je najboljši dokaz, kako gre našemu človeku. Z zanimanjem so sledili izvajanjem govornikov, gg. dr. Igorja Rosine in Karla Gajška, ki sta jim pojasnila važnost današnje dobe, ko pride kmet zopet do zemlje, ki mu je bila v davnih časih odvzeta brez odškodnine in dana onim, ki si je niso zaslužili. Občni zbor je izvolil Franja Seručarja za načelnika, Jakoba Mlakarja za podnačelnika, za odbornike pa Blaža Režabka, Franca Ajdnika in Vaclava Prorazila. Tajnik zadruge je Franc Kolšek. Prepričani smo, da smo dali zaupanje pravim ljudem, ki se bodo borili za kmetijske pravice.

Bat'a preurejuje pri nas trgovinske lokale v Hasenbichlovi hiši za svojo poslovalnico, ki jo otvori še ta teden.

Sokol priredi 9. avgusta ob 15. na Glavnem trgu veliko javno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen fondu za postavitev Sokolskega doma. Občinstvo seza pridno po srečkah, saj so dobitki prav lepi (kolo, seženj drv, vreča moke in drugo). S tem podpira tudi Sokolstvo, ki se vedno bolj širi med našim narodom.

Po kratki boleznii je preminila 25. t. m. gospa Podgorškova, posestnica in soproga pekovskega mojstra v Konjicah. Pred nekaj dnevi si je zastropila pri mali rani kri, kar je povzročilo njeno smrt. Pokojnica je bila skrbna mati treh hčera in blaga žena. Blag ji spomin.

Prevoz pošte v Oplotnico in na kolodvor v Konjicah je izdražbila mariborska mestna občina, ki bo prevažala pošto s svojim avtobusom, ki že vozi na tej progii. Letos ni bilo pri dražbi nobenega drugega ponudnika.

Naša podružnica Slovenskega planinskega društva marljivo deluje. Letos je razširila svojo kočjo na Pesku in pripravila še 40 novih ležišč na podstrešju, ker je naval turistov vedno večji. Koča ima krasno lego in je primerna za solnčno, zračno zdravilišče. Dne 15. avgusta bo pri koči služba božja s planinsko veselico. Ob tej priliki se bodo tudi blagoslovili novourejeni prostori. Tudi naš kmet rad pohiti v prostem času na gore, da se nekoliko oddahne in pozabi na vsakdanje skrbi.

Pet zgradb žrtev ognja

Babino polje, julija.

Dne 16. t. m. ponoči je nastal v skednju posestnika Franca Pojeta v Babinem polju silen požar, ki se je bliskoma razširil na bližnja poslopja, last Janeza Ožbolda in Pintarja. Ogenj je popolnoma uničil dve hiši, dva skednja in en kozolec v skupni približni vrednosti 200.000 Din. Ker je izbruhnil požar sredi noči, ko so ljudje počivali, se razen živine ni moglo rešiti nič drugega. Najhuje je prizadeta po požaru Ožboldova družina, ki je ostala brez hrane, obleke in doma.

Na kraj požara sta kljub pozni noči prihiteli gasilni društvi iz Babinega polja in iz Prezida. Gasilcem se je po dolgoletnem naporu posrečilo požar omejiti, dasi v vasi ni bilo na razpolago dovolj vode, posebno ker ni bilo že dva meseca dežja. Pri gašenju so se dobro izkazali gasilci in orožniki. Njim se je zahvaliti, da požar ni napravil še večje škode in da ni uničil vse vasi.

Orožništvo je že izledilo požigalca in ga izročilo sodišču.

Nož zaradi četrtinke jabolčnika

Braslovče, ob koncu julija.

V soboto proti večeru so vozili posestniki iz Kamenč brzojavne droge v Št. Peter v Savinjski dolini k lesnemu trgovcu g. Srebotnjaku. Ko so se vračali proti domu, so se podali na okrepčilo v gostilno g. Privosnika in sedli za mizo. K sosednj mizi pa se je vsedel neki Dolenjec, ki ga niso poznali, in je naročil četrtinko jabolčnika. tega je takoj jzpil, potem je pa dobil še četrtinko in nokalico od gostilničarjevega sina.

Zatem je neznanec poklical gospodinjo, da bi plačal. Gostilničarka mu je povedala račun, a možak ni hotel plačati zadnje četrtinke, češ, da te ni prejel. Ko je tujec še sitnaril in se upiral plačilu, ga je posestnik T. iz Kamenč zagrabil in vrzel skozi vrata.

Da si nasilnik ohladi jezo, je počakal voznike na ovinku, kjer se odcepi cesta proti Polzeli, in je iz teme nenadno naskočil voznike. Spričo teme pa se je zmotil v osebi in je zagnal nož namesto v posestnika T. v vrat posestnika Karla Plaskana iz Kamenč, ki ga je precej hudo ranil. Poškodovanca so naložili na voz in ga prepeljali k okrožnemu zdravniku g. dr. Červinki na Polzelo. Zdravnik je Plaskana, ki je izgubil mnogo krvi, obvezal in pustil v domači oskrbi.

Pestre novice iz Kladja

Kladje pri Žireh, julija.

Prosim zopet za malo prostora v naši ljubljeni «Domovini», ki jo vedno radi čitamo.

V nedeljo 12. t. m. kmalu popoldne se je vnela v gozdu posestnice Katarine Oblakove v Kladju hosta. Kakor govore, je neki možki iz vasi delal prejšnje dni butarice v gozdu in zraven kuril. Na večer pa ognja ni pogasil. Iskre je potem veter zanesel v hosto, da je pričelo goreti. Škode ni posebne. Nevarnost za gozdni požar je bila v tem suhem času prav velika. Če bi bil zažrel goreti gozd, bi bilo gašenje jako težavno. Prvi je opazil ogenj neki fant. Potem je prihitelo iz bližnje okolice in iz Fužin precej ljudi, ki so požar hitro omejili. Sedaj poleti je treba več previdnosti, v gozdu pa se naj sploh nikdar ne kuri.

Letina je bila letos pri nas zelo dobra za vse žito. Potrebujemo pa še dežja, sicer ne bo otave.

Pred dnevi je umrl v naši vasi Ivan Štremfel po precej dolgi bolezni. Smrt ga je rešila trpljenja. Počivaj v miru!

Letos tudi pri nas čisto molči gozdna sekira, ki je pela prej vsako leto svojo pešem, včasih tudi v preobilni meri. Vzrok temu je lesna kriza. Upamo pa, da bo kmalu zopet bolje.

Kakor kaže, bodo letos imeli dobro letino čebelarji, čeprav so bili roji zelo pozni. Dobro bi bilo, da bi se naše ljudstvo malo bolj zanimalo za čebelarstvo in si dobilo malo več čebel. Tudi pouka o čebelarstvu nam še manjka.

Oblakovi, ki jim je zgorel hlev na belo nedeljo, so si zgradili novo poslopje. Za pravega požigalca še ne vemo.

Belokrajinski glasnik

prireditel v Gradacu preložena. Namesto 2. avgusta se bodo svečanosti s tombolo v Gradacu vršile dne 8. septembra.

Ponesrečen poizkus samomora. Dne 21. t. m. dopoldne se je poizkusil v Semiču obesiti neki O. Vrv pa je bila tako slaba, da se je utrgala in je O. padel precej globoko. Pri padcu je dobil hude poškodbe. Zdravniško pomoč mu je nudil gospod dr. Pavečič iz Metlike. Kakor pravijo, so nesrečnika pognale v obup družinske razmere.

Iz Vinice pri Črnomlju nam pišejo: Ker se Viničani malokdaj oglašimo, prosimo g. urednika, naj nam sedaj dá malo prostora. Na Vinici se je ustanovila Kmetska gospodarska zadruga, ki je imela ustanovni zbor 16. t. m. Namen zadruge je izboljšanje kmetijstva. Zato pozivamo vse kmetovalce, naj pristopijo k zadrugi, držoč se načela, da je v slogi moč. Podrobneje se lahko vsakdo pouči o namenu zadruge iz zadrughnih pravil.

PREKMURSKI GLASNIK

Razne nesreče in druge vesti. Iz Murske Sobotice nam pišejo: V Strehovcih sta se ponesrečila Gregorec Mihael in njegov trinajstletni sin-

ček. Zagrabila ju je transmisija pri mlatilnici. Oba se nahajata v bolnici v Murski Soboti. — V Rankovcih je zadela enaka nesreča Pivarja Josipa. — V Martincih se je ponesrečila šivilja gdč. Lazarjeva Gizela. Padla je s koleasa in dobila občutne poškodbe po obrazu. — Šofer avtomobilskega lastnika g. Šadla iz Cankove si je zlomil nogo na precej čuden način. Vozil se je pred dnevi iz Murske Sobotice. Med vožnjo je stegnil nogo iz avtomobila, a v tistem trenutku je privozil mimo g. Trautman iz Murske Sobotice, ki je zadel v šoferjevo nogo in mu jo zlomil. Šofer se zdravi v soboški bolnici. — V Murskih Črncih je napadel neki neznanec Bencaka Josipa iz Rakičana z vilami. Prizadejal mu je precejšnje rane na obrazu. Prepeljali so ga v Mursko Sobotu v bolnico. — V Bakovcih je bilo na Anino nedeljo žegnanje z neizogibno veselico. Fantje iz Kroga in Bakovcev so se domenili, da natepejo soboške fante. Brivski pomočnik pri g. Donku je dobil z nožem precej ran na roki. Prav tako Gregor, mesarski pomočnik iz Murske Sobotice.

Smrtna nesreča. Po večdnevni mukah je umrl v murskosoboški bolnišnici posestnikov sin Žalik Ivan iz Gančanov. Žalik je bil naprošen, naj za nekaj časa nadomesti vlagalca snopov pri mlatilnici. Toda komaj se je nesrečni delavec lotil posla, že mu je valjar popadel roko in mu jo odtrgal prav do rame. Žalika so prepeljali v bolnico, vendar mu zdravniki niso mogli rešiti življenja.

Iz Rogoševcev nam pišejo: Ker se že dalje časa nismo oglašili, vam pošiljamo sedaj malo obširnejši dopis. Tu smo občutili že precejšnjo sušo, a nam je zadnje deževje pripomoglo, da bo sad še dovolj obilen. Suša je osobito na bregih posušila koruzo. Žito je letos rodilo precej zadovoljivo. Letošnje leto je v naši okolici zopet sadno leto in si bomo s prodajo sadja nekoliko izboljšali položaj. Zelo priporočljivo bi bilo, da bi si po več gospodarjev skupno omislilo sadno škroplilnico, zakaj krvava uš, gosenice in rak so veliki škodljivci našega sadja. Ker je sadje v pretežni večini namenjeno za izvoz, bi bilo v korist nas kmetov, da bi prodajali čim lepši sad in iztržili čim boljše ceno. Zato bi se nam stroški za škroplilnike obilno povrnili. — Prosvetno delo pri nas ne spi. Vidovdanska proslava tamburaškega društva «Glas Prekmurja» je bila v Fikšincih, ki je nemška občina, zelo prijazno sprejeta. Bilo je mnogo občinstva, ki se je o igranju narodnih pesmi zelo pohvalno izrazilo. — Dramski odsek Sokola je vprizoril 12. t. m. tridejansko burko «Izgubljeni in zopet najdeni mož» pod večšo režijo brata Beloglavca. Osobito sta nam ugajala br. Felicijan in Višner in tudi vsi ostali igralci so zelo zadovoljivo rešili svoje vloge. Vse priznanje gre posebno bratom in sestram, ki imajo sedaj obilo poljskega dela, ker se žrtvujejo še za prosvetno delo. Ne smemo pozabiti finančnih organov, ki poleg svoje naporene mejne službe žrtvujejo vsak prosti trenutek za prosvetni razmah naše okolice, za kar jim naj bo izrečena najpristranejša hvala. — Gostilno g. Deutscha v Serdici je kupil g. Nemeč.

NAŠI NA TUJEM

Iz Sallauminesa (Francija) nam pišejo: Tudi mi naj se oglašimo v «Domovini» in naj malo pojasnimo nedavni dopis iz Sallauminesa. Resnica je, da tudi Francijo muči kriza, vendar pa prav pri nas za delavce niso tako skrajno neugodne razmere. Ko smo prišli lansko leto iz Jugoslavije, nas je bilo največ takih, ki še nismo nikdar delali v jami. Uvrstili so nas po večini v kategorijo vozačev. Vedeli smo dobro, da smo kontrakt podpisali za 25 do 28 frankov. V Zagrebu je bil kontrakt prečitani in je tudi vsak svoj kontrakt dobil v roke, da ga je lahko prečital. Zato se ne more trditi, da nismo vedeli, koliko bomo zaslužili. Da bi bile normalne plače mnogo večje, pa tudi ni resnica, ker se nahajajo

tukaj rudarji že štiri ali pet let, pa prav toliko zaslužijo kakor mi. Da so nekateri prišli sem kot kopači, so sami krivi, ker niso v Zagrebu predložili svojih papirjev. Seveda bi bilo bolje za nas, ako bi vsi dni delali. Naj še povemo, da nas ni zvabil sem neki možak, ker smo mi sami pisali v Francijo na razne znanee, da so nam poslali garancije. Plačali smo radi zanje po 10 frankov. Za preskrbo potrebnih listin, da smo mogli dobiti žene za seboj, pa nismo plačevali 100 do 200 frankov, nego po 35 do 45 frankov. Ako je kateri dal kaj več, je dal iz svoje volje.

Iz Rabaste a Sacy (Francija) nam pišejo: Kriza je, vendar mi še dobro zaslužimo. Tukaj nas je mnogo prekmurskih Slovencev, ki pošiljamo prav lepe pozdrave svojcem, prijateljem in vsem čitateljem «Domovine»: Cipot Janez in Casar Avgust (Bogojina), Grabar Alojz, Balajc Aleksander in Kalman, Kutos Kalman, Molnar Štefan in Ambrus Kalman (Selo).

Slovenec v Zedinjenih državah sprejet v vojaško akademijo. V slovito vojaško akademijo v Annapolisu, kjer se šolajo oficirji za armado Zedinjenih držav, je bil sprejet Slovenec Viljem Petrovič, po rodu iz Clevelanda. To je prvi Slovenec, ki je bil sprejet v to akademijo.

Ameriške novice. V naselbini Farellu so si naši rojaki ustanovili slovensko pevsko društvo, ki ga vodi mladi Slovenec Fran Bečaj. Dne 19. julija je društvo prvič nastopilo s prav lepim uspehom. — Po enomesečnem obisku v Chicagu sta se vrnila v staro domovino ga. Jelka Medvedova in hčerka Mira iz znane ljubljanske družine. V Chicagu sta obiskala rojaka g. dr. Furlana, znane slovenskega zobnega zdravnika. — V naselbini Travniku v državi Michiganu je umrl Jože Lavrič, doma v Retjah pri Loškem potoku, po domače Pangré. Postal je žrtev vročinskega vala, ki je v letošnjem poletju zahteval mnogo življenj. Zapušča ženo in šest nedoraslih otrok. — V kraju West Aliquippi je nagle smrti umrl rojak Janez Fatur, doma nekje na Notranjskem, star 49 let. Zadela ga je kap. Zapušča ženo, ki je bolna in že tri leta nesposobna za delo, in štiri otroke v starosti od 6 do 23 let. — V Milwaukeeju je preminil Janez Sklander po dolgi in mučni bolezni v starosti 41 let. Pokojnik je bil doma iz Šmarjete na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1907. — Prav tam je izdihnil tudi rojak Janez Šinkovec, samec, star 43 let, doma v Vinici pri Šmarjeti. V Ameriki je bil 17 let. — V Pittsburgu je preminil v starosti 63 let rojak Vincenc Volk. Bolehal je nad dve leti. Zapušča ženo in šest otrok. — V Elyju pa je preminil Ivan Hutar, star 50 let, doma v Semiču na Dolenjskem. V Elyju je bival nad 30 let. Zapustil je več odraslih otrok.

ŽENSKI VESTNIK

Vrt poleti

Zdaj cveto dalije, ki jih moramo privezati h količkom, da jih ne podere in polomi veter. Cveto tudi nageljni, zvončnice, vrbene, petunije in druge poletne cvetlice, ki jih je treba ob suši pridno zalivati.

Najlepše glave solate zaznamuj s količkom in pusti, da naredijo seme. Endivijo presadi, da boš imela jeseni zadosti solate. f

Jagodam, ki so imele lepe debele plodove, porežemo vse niti, le dve močni z enim novim poganjkom pustimo vsaki rastlini, ostale pa posušimo. Slabejšim grmičkom pa odstranimo vse niti in jih ne razmnožujemo.

Razne dišavnice, ki zdaj cveto, pobereemo z gred in posušimo, enako tudi razna zdravilna zelišča.

Za kuhinjo

Jabolčni rezanci. Umesi testo kakor za navadne rezance, zvaljaj in posušeno zreži, nakar

rezance skuha v slanem kropu. Kuhane rezance odcedi, jih polij z mrzlo vodo in odcejene stresi nazaj v kozo. Primešaj kos sirovega masla, šest olupljenih in na rezance zribanih jabolk in kakih 10 dek sladkorja. Vse skupaj premešaj in po kozi razravnaj, deni povrh nekoliko sirovega masla in postavi v pečico, da se lepo rumeno zapeče.

Tatarska omaka. V skledi mešaj šest rumenjakov z malo soli, med mešanjem prilivaj po kapljicah četrt litra finega namiznega olja, da se zgosti. Nato primešaj drobno sesekljane čebule, peteršilja, kaprov, dve sardeli, popra, eno žlico gorčice in po okusu kisa. Če je omaka pregosta, prilij malo mrzle juhe. Po okusu še malo posoli, nakar jo postavi na hladno. To omako daš ali k ribam ali k mrzli pečenki ali pa k divjačini.

Čokoladni kruh. 12 dek čokolade deni na krožnik in postavi v toplo pečico, da se zmežča. V skledi mešaj 12 dek sirovega masla, da se speni, nato primešaj 12 dek sladkorja, štiri rumenjake, sok pol limone, 12 dek moke, zmežčano čokolado in sneg štirih beljakov. Model dobro namaži, ga potresi z moko in stresi noter pripravljeno testo, na to pa ga deni v pečico. Peči približno pol do tri četrt ure. Pečeno in hladno reži na poljubne kose. Ta slaščica je zelo dobra k čaju, pa tudi h kavi.

Ohrovt ohraniš svež do pomladi. Če zdaj poseješ ohrovtno seme, naredi do jeseni že majhne glavice. Jeseni poberi ohrovt z grede, še preden prične padati slana, ga zakoplji v kleti do srčnih listov v vlažen pesek, potem ko si poprej porazala ostale liste. Pozimi pesek toliko škropi, da ostane vlažen. Do spomladi zraste nov ohrovt toliko, da je dober za kuho.

Ocvrte češplje. Skuhaj pol kile suhih češpelj. Ko so kuhane, jih odcedi, hladnim poberi pečke in namesto pečk deni v vsako češpljo en olupljen mandelj. V lončku pripravi tole testo: Četrt litra belega vina, tri jajca, sedem dek sladkorja, malo soli, limonove lupine, tri žlice raztopljenega sirovega masla in toliko moke, da je, ko zmešaš testo, osto kakor za palačinke. Natakni na vilice češplje, drugo za drugo jih pomakaj v pripravljeno testo in ocvri v vroči masti kakor krofe. Ko so se lepo zlaturumeno ocvrle, jih poberi iz masti in povaljaj vsako posebej v naribani čokoladi.

ZANIMIVOSTI

Kupovanje žen pri divjakih

Angleški raziskovalec Laren pripoveduje o zanimivih običajih na otokih Južnega morja, kjer sklepajo zakonske zveze prav tako kakor kupčije. Prosvetljenost, ki poseza vedno bolj tudi na te otoke, dela ženinom hude preglavice. V starih časih je zahteval oče za hčerko samo predmete, ki so jih domačini sami izdelovali, zdaj pa zahteva že izdelke belih rok: cigarete, glasbene instrumente, ogledala in druge take prijazne reči. Mladenič, ki se hoče oženiti, mora nabirati bisere, da si zasluži toliko denarja, da more kupiti potrebne predmete. To je vzrok nezadovoljstva, zakaj domačini so po naravi silno leni.

Mož, ki je imel dve ženi, je pravil angleškemu raziskovalcu, da bi rad dobil še tretjo. Tretje si pa ni mogel privoščiti, ker bi bil moral dve leti trdo delati, da bi bil zaslužil toliko denarja, da bi kupil predmet, ki jih je zahteval njen oče. Če bi bil pa dve leti od doma, bi se bili smatrali njegovi ženi za zapuščeni in posledica bi bila, da bi ju očeta prodala komu drugemu. Tako bi izgubil mož še to, kar je dal za prvi dve ženi. Ker morajo domačini za delom pogosto daleč od doma, se mnogi boje, kaj bo ta čas z izvoljenkami. Dekleta so pa po večini zvesta in počakajo, da se fantje vrnejo z dela.

Včasih se pripetijo, da se fantova ljubezen ohladila ali pa da se fant zaljubi v drugo v kraju, kjer služi za denar za prvo. V takem primeru skuša seveda iznebiti se prve izvoljenke. Neki oče je tožil fanta v sosedni naselbini pred sodiščem, češ, da je prelomil svojo obljubo glede ženitve.

Oče se je zelo razjezil, ko je sodnik razsodil, da dobi samo polovico kupne cene za hčerko. Čez nekaj dni je pa prodal hčerko drugemu fantu za polno ceno.

Pri divjih narodih je preračunljivost dokaj redka, pri prebivalcih otokov v Južnem morju pa naletimo nanjo pogosto. Očetje namreč radi zahtevajo od fantov za svoje hčerke mnogo več, kakor pričakujejo. Ženini so pa tudi premeteni in ponujajo manj. Začne se barantanje, ki traja včasih ves dan ali vso noč, dokler se oče in ženin ne pogodita za ceno, s katero sta oba zadovoljna. Očetje cenijo svoje hčerke različno. Zanimivo je, da se matere sploh ne smejo vmešavati v te kupčije. Povprečna cena za nevesto znaša 50 dolarjev. Vrednost deklet pa neprestano narašča, ker so ženske na otokih v Južnem morju v manjšini. Na drugi strani pa podjetniki delavskih mezd nočejo zvišati in zato morajo zaljubljen fantje prebroditi mnogo težav.

Zadnje čase so se začela celo najtrdovratnejša plemena približevati krščanski veri. Vzrok tiči v tem, da pri kristjanih ni treba kupovati žen. Bele žene imajo več zaslug za prosvetljenost kakor moški. One namreč vzbujajo pri divjakih na čudovit način spoštovanje in divjaki radi ubogajo. Nadvlada bele žene nad divjaki je enako močna tudi v primerih uporov. Na Salomonovih otokih prebiva mlada žena angleškega trgovca, ki je že večkrat preprečila prelivanje krvi s tem, da se je nepričakovano pojavila med uporniki. Če bi bil storil to njen mož, bi ga bili na mestu ubili.

Podoben primer so imeli na Novi Gvineji, kjer prebiva misijonarjeva žena, priletna, sivolasa dama. Tudi nji se je posrečilo preprečiti upor, ki so ga divjaki dolgo pripravljali in ki ga ni mogel preprečiti njen mož kljub vsemu prizadevanju.

× **V spanju je vrgla dete skozi okno.** V vasi Schörgendorfu na Solnograškem je vrgla žena železniškega uradnika Katarina Steimetzova ponoči skozi okno na dvorišče svojega petmesečnega otročička, ki je spal pri nji na postelji. Dete je padlo na tlak in si razbilo glavo, da je umrlo, še preden je prispel zdravnik. Mati se je pa vrnila mirno v posteljo in spala do jutra. Ko so ji zjutraj povedali, kaj je storila, si je hotela v obupu prerezati z nožem vrat. Sirota se v spanju ni zavedala, kaj je storila. Ponoči se ji je sanjalo, da leže v njeni postelji štirje težki kamni, ki jih mora vreči skozi okno. Ker je mislila, da ima v rokah kamen, je pograbila svojega otročička in ga vrgla skozi okno. Oblastva so odredila, naj preiščejo Steimetzovo psihijatri. Proti nji je bilo takoj uvedeno kazensko postopanje, zakaj zakon ne razlikuje v spanju storjenih zločinov od navadnih. Kazensko postopanje bo menda ustavljeno ali pa bo nesrečna mati oproščena, ker je gotovo vrgla otročička skozi okno v hipni duševni zmedenosti.

× **Drobna ženica je tepla moža rokoborec.** Sportnik Georg Traston v Chicagu, znan kot dober rokoborec, se je te dni sodno ločil od svoje žene. To bi ne bilo nič posebnega, saj so v Ameriki ločitve zakona na dnevnem redu, toda Traston je navedel v tožbi prav neverjeten povod za ločitev. Njegova žena tehtala komaj 50 kg in vendar je mož v tožbi navedel, da ga pretepa. Kdor je videl pred sodiščem orjaka in njegovo slabotno ženo, ni mogel verjeti taki trditvi. Preiskava pa je dognala, da je govoril mož resnico. Žena je bila namreč v zakonu močnejša polovica in če ji ni bilo kaj prav, je moža pošteno naklestila. Orjaki so navadno dobrodušni in tako tudi Traston ni bil sposoben za vračanje udarcev. Morda se je tudi zavedal, da bi bile posledice prehude, če bi kresnil ženo. Več let je mož potrpežljivo prenašal ženino samosilnost. Ko ga je pa nedavno kresnila s sifonsko steklenico po glavi in ga onesveščena še pošteno obrcala, je priklopela čaša njegove potrpežljivosti do vrhunca. Sodišče je vpoštevalo moževe dokaze in zakon je bil ločen.

× **Strašen nestvor, ki ni riba in ne kača.** Blizu rta di Leuca, kjer se mešajo jadranske in

jonske vode in je morje vedno nemirno, se je ujela v mreže italijanskih ribičev čudna morska pošast: riba je bila dolga tri metre in nad en metrski stot težka, a glavo je imela podobno delno morskemu konju, delno kači. Zival se je silovito branila z dolgim repom, vendar se je ribičem posrečilo, spraviti jo na suho.

× **V New Yorku je vsako leto okrog 25.000 pogrešancev.** Šef oddelka za pogrešance pri newyorški policiji, Ayres, je nedavno objavil, da vsako leto izgine v New Yorku najmanj 25.000 oseb, med njimi 3500 dečkov in 2250 deklic. V poročilu navaja Ayres, da žene mladino želja za pustolovščinami po svetu. Za fante, pravi, ni treba imeti strahu; skoro še nikoli ni čul, da bi se kateremu pripetilo kaj zlega. Po večini so to krepki in odločni dečki, ki se potem s pridobljenimi izkušnjami krepko bore vse življenje. Drugače pa je z dekleti. Dekleta, ki pobegnejo z doma, postanejo često žrtve izsiljevalcev in zločincev. Zato je za mlado dekle vedno nevarno, če pobegne od doma. Ayres misli, da so v 99 od 100 primerov običajno roditelji krivi, če mladina pobegne od doma. Mož svari roditelje, naj mladine ne pretepajo in zmerjajo, temveč naj jo skušajo doumeti. Otroci naj vidijo v roditeljih svoje prijatelje. Če bi se starši zanimali za to, kar zanima njihove otroke, in če bi z njimi ravnali kakor s prijatelji, potem bi mladina ne utekala z doma.

× **Veliko jezero se suši.** Urmijsko jezero v ruski pokrajini Aserbejdžanu se suši. Voda je padla že tako nizko, da je postala plovba ladij nemogoča. Ta pojav je očitno v zvezi s podzemskimi potresi, ki so jih zadnje čase čutili v Aserbejdžanu.

× **Potres je izpremenil dno Severnega morja.** V teku zadnjih mesecev je bilo v Severnem morju več potresov, ki so povzročili veliko valovanje morskih vod in poplave na obalah. Nedavno je plul norveški parnik Harbis v megli iz Baltskega v Severno morje in meril globino, pri čemer so ugotovili, da se je globina bolj kakor za polovico zmanjšala. Spričo tega dejstva se je nevarnost za parnike, da nasedejo, po zadnjih talnih izpremembah znatno povečala.

Birmanska darila

kupite poceni in dobro pri

H. Suttner
Ljubljana 5
Prešernova ulica št. 4.

Tvrška razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Neprijeten duh ust

Je zoprni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite že pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Za pri kratki uporabi dobijo zobje krasen sijaj slonovine. Poskusite najprej z malo tubo po Din 8.— Velika tuba Din 13.— Dobite jo povsod.

× **Londonska poslopja, ki bi segala visoko nad meglo.** London je znan po gosti megli, ki često zakrije mesto in ovira promet. Megla je tudi kriva, da Londončani tako pogosto zaman hrepene po solnčnih žarkih. Zato ni čudno, da si prebivalstvo angleške prestolnice iskreno želi odstraniti meglo in privabiti nad mesto zlate solnčne žarke. Ta želja se bo menda zdaj Londončanom izpolnila, kajti ameriški milijonar Ernest Jackson jih je presenetil s predlogom, da jim na svoje stroške preskrbi dovolj solnčnih žarkov. Londonska občina je že dobila Jacksonov načrt. Mož hoče zgraditi v Londonu na svoje stroške več nebotalnikov po 80 nadstropij, ki bi segali visoko nad zloglasno londonsko meglo, tako da bi ljudje v njih ne pogrešali solnca. Ze v 25. nadstropju bi ljudi ne morila megla. Vse, kar bi bilo nad 25. nadstropjem, bi imelo nad seboj samo čisto sinje nebo, kajti v tej višini bi tudi oblakov ne bilo več. V nebotalnikih bi bila stanovanja, hoteli, pisarne in drugo. Podjetni Američan, ki mora imeti toliko denarja, da sam ne ve, kam bi z njim, zatrjuje, da je napačno graditi veliko mesto v širino, kajti moderno velenje mesto se mora širiti samo v višino. Londonu bi bilo pa s tem še posebno ustrezno, ker bi dobil solnčne žarke, ki jih sedaj tako pogreša.

× **Nezvesto ženo je ustrelil.** V sodnem zaporu v italijanskem mestu Belluni se je odigrala te dni pretresljiva žalostna igra, ki je zahtevala življenje nezveste žene. Jetniški paznik Amadeo Chiona je v ječi ustrelil svojo nezvesto ženo Heleno. Umor je izvršil iz ljubosumnosti, ker mu žena ni hotela priznati, da ima ljubavno razmerje z drugim. Helena, stara šele 27 let, je bila takoj mrtva. Zakonca sta živela v začetku srečno in že tri leta sta stanovala v sobici v sami kaznilnici, kjer je bila ona paznica na ženskem oddelku, tako da sta bila dokaj dobro preskrbljena. Naposled se je pa začela žena ozirati po drugih moških in posledica so bili vedno pogostejši domači prepiri. Nedavno je prišel v kaznilnico drugi paznik Vincenzo Viele, s katerim Chionova po zatrjevanju jetniških uslužbencev takoj prve dni grešila. Usodnega dne se je zaklenil Chiona zvečer z ženo v svojo sobo in ji očital nezvestobo. Grozil ji je, da jo ubije, če svojega greha ne prizna, toda žena se tudi groženj ni ustrašila. Naposled je potegnil razjarjeni mož revolver in ji pognal štiri krogle v glavo.

× **Sirovo mučenje mačk.** Na seji Društva za zaščito živali v Hamburgu je te dni poročal predsednik, da obstoji v mestu Klub lovcev s psi, ki se peča s svojevrstnim sportom. Pse namreč navajajo za lov, da jih pade za mačkami... «Nečloveško je početje teh ljudi», je poročal predsednik. «V zaprtih vrečah je ležalo na stotine ujetih domačih mačk, ki so jih več dni pustili stradati. Potem so drugo za drugo potegnili iz vreče, jo zapodili, nanjo pa naščuvali psa, ki jo je moral ujeti in naposled zažaviti. Lovci so ves ta prizor opazovali in merili čas. Pes, ki je mačka najhitreje zadavil, je prejel nagrado. Če maček ni bil takoj mrtev, so psa še enkrat naščuvali nanj. O zadevi je bila obveščena tudi policija, ki je odličnim lovcem prepovedala nadaljevanje tega sporta. Policija je ugotovila, da so na ta način mučili in ubili lovci na leto približno 2000 mačk.

Listnica uredništva

Rimske Toplice. Stalnih dopisnikov ni. Doletni dopis se je nanašal na prireditve.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Modrija.

Janez: «Šele zdaj greš domov? Ali veš, da bo čez pet minut že polnoč?»

Miha: «Nič ne de! Če bi ostal danes doma, bi kazala ura sedaj prav toliko...»

Sredstvo proti pleši.

«Ne morem drugače, kakor da se zahvalim za vaše izvrstno sredstvo proti pleši. Prej sem imel na glavi dve goli mesti, sedaj imam samo eno...»

Hitro je teden pri kraju.

Oče: «Zaroko z Janezom si le izbij iz glave, saj zasluži fant samo pet sto dinarjev na teden.»

Hčerka: «Vem, oče. Toda teden poteče tako hitro...»

Na parniku.

Na vožnji iz Južne Amerike v Evropo je nekdo vprašal mlado damo, ali je Argentinka.

«Ne», je odvrnila dama.

«Rojeni ste bili vendar v Argentini...»

«Da!»

«Torej ste Argentinka?»

Mlada gospodična se je ponosno vzravala in odgovorila zaničljivo: «Če bi bila rojena v hlevu, ali bi bila potem krava?»

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Ženitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelak «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Šoferska šola Gojko Pipenbacher,
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. Zahtevajte informacije! 236

150 do 300 dinarjev na dan
zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva. Za odgovor znamkol Kosmos, Ljubljana, poštni predal št. 307. 229

Proda se malo posestvo,
ki meri en oral ter je oddaljeno poldrugo uro od Laškega in deset minut od ceste v hrib. Hiša je zidana, hlev pa krit z opeko. Na posestvu je tudi nekoliko sadnega drevja. Cena 9000 Din. Več pove Jožef Puncer v Laškem. 286

Naprodaj sta gostilna in pekarija
v trgu Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Vsa poslopja so zidana, z opeko krita in v najboljšem stanju. Zraven spada tudi precej velika njiva in zelenjadni vrt. Kupci izvedo pogoje pri Glavni hranilnici pri Sv. Lenartu. 278

Izgubila se je siva psička ovčarske pasme,
stara pol leta, ki sliši na ime Diana. Kdor mi jo pripelje nazaj, dobi 100 Din nagrade. Vinko Jamar, Poljane nad Skofjo Loko. 284

Naprodaj je posestvo
ob prometni cesti in v prijaznem kraju. Na posestvu se redi lahko ena krava in k njemu spada dve lepi njivi in lep sadni vrt. Cena po dogovoru. Kje? pove uprava «Domovine». 282

Čamernikova šoferska šola,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 36 (Jugo-Auto) prva oblastno koncesionirana. Telefon št. 2256. Prospekt 15 zastonj — pišite ponj! 281

Učenca iz boljše hiše sprejemem
v trgovino z mešanim blagom proti vsej oskrbi v hiši. Vešči nemškemu jeziku imajo prednost. Zlata Primožič, trgovka z mešanim blagom in gostilničarka pri Sv. Barbari v Halozah. 279

Zahvala.

Za nemudoma izplačano podporo po smrti moje matere, gospe **MARIJE STRAHOVE**, izrekam s tem „Ljudski samopomoči“ v Mariboru najlepšo zahvalo in priporočam vsakomur, naj pristopi takoj k temu prekornem društvu. V Kostivnici-Podplatu, dne 24. julija 1931.

Elza Šerak.

Glasbila za vse!

Violine . . . . . od Din 89—
Gitare . . . . . od Din 199—
Trompete . . . . . od Din 480—
Harmonike . . . . . od Din 85—

Kromatične in klavirske harmonike, jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK

največje in najcenejše odpr. tvrdke glasbil Jugoslavije

MEINELL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. **MARIBOR št. 104.**

Brezplačen pouk v sviranju. Navodila v ceniku.

Kri čisti in

krepi živce, «Kalefluid», ekstrakt iz žlez mladih živali. Sočasno jači «Kalefluid» organizem in mu pomaga, ko se bori z boleznijo. Že po prvi steklenici «Kalefluida» opaža bolnik, kako se mu pojavlja nova moč. Čez 15 do 20 dni opaža bolnik znatno izboljšanje, a po 1 do 2 mesecih je bolezen premagana, moč povrnjena in nadaljnje zdravljenje nepotrebno. «Kalefluid» daje izvrsten tek, regulira obtok krvi in živčni sistem ter vrača organizmu mladeniško moč in zdravje. «Kalefluid» zdravi slabokrvnost, revmatizem, arterijsklerozo, nevraastenijo, zgodnjo ostarelost in druge bolezni. Razstavljen na razstavah v Parizu, Londonu, Brislu, Fijerenci in Rimu. Bil je nagrajen z najvišjimi odlikovanji. Prodaja se v lekarnah. Naprodaj so tudi steklenice po 60 Din.

Brezplačno literaturo «Lečenje boleti» zahtevajte pod naslovom: Beograd, Kralja Milana 15, Biro «Kuriers» Marković.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S.,
dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana tvrdka

H. SUTTNER
LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, naprsnih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Tvrdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastonj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.